

nederig, als wij onszelven verootmoedigen? Nog eens, kan men in de nederigheid wel hoogmoedig zijn? Nog eens, al is iemand nederig, maakt God zelfs geen distinctie tusschen menschen en menschen? Ja, in 't geestelijke, in 't burgerlijke, in 't natuurlijke; de distinctie scheelt veel van den een en van den ander.

Daar uit kwamen eenige vragen. Als God iemand distinctie geeft, mag een geringe hem dan wel eere geven? Mag een vrome, die hooger is het dan wel toelaten? Hij heeft altemets een bediende, die hooger is in de genade, is die geringe het zelfs niet verplicht? Ja, het 'betaamt zoo. 'Mag een kind van God het wel wachten, mag, hij er wel over klagen, als 't niet geschiedt? Mag hij 't wel eischen, als God hem in 't hooge stelt, en kan hij dan wel nederig zijn, in zijn hoogen staat? Kan dan de nederigheid wel haar schijnsel geven? Och ja, zoodat men kan zeggen, dat schepsel is zijn standplaats waard. Kan men nederig zijn in hoog en laag? Dat hebben wij altemaal afgehandeld. Toen bleef ons nog overig daarin, dat wij vandaag verder moeten brengen. Doch wij weten niet of wij u wel aangenaam zullen wezen.

I. Kan men wel een nederig hart hebben onder een hoovaardig kleed?

II. Is slordigheid heiligheid?

III. Waarom wilt gij komen tot de sieradiën van een Christen? Zoudt gij niet beter uitscheiden met het geestelijke verhandeld te hebben? Wat dringt u om de sieradiën van een Christen te verhandelen?

Dat zijn onze drie dingen, die wij heden verhandelen moeten, en dan, ais 't God belieft, zullen wij tot het stuk van de sieradiën overgaan. Dit zijn nu onze drie zaken. Eerst, is er wel een nederig hart onder een hoovaardig gewaad? Dan, is slordigheid godzaligheid? Eindelijk, wat dringt u nu in uwen ouden dag om het stuk van de sieradiën onder de hand te nemen? zoudt gij niet beter in uwen ouden dag dat maar laten blijven, en nu maar met het geestelijke ophouden?

I. Wat het eerste aangaat, als iemand opgeschikt komt in een hoovaardig gewaad, kan hij dan wel nederig in zijn harte daaronder zijn? Eilieve hoort, wij zullen u met eenige weinige woorden zoeken licht te geven. Ik antwoorde u:

1. Eerst, iemand kan zelfs in een nederig gewaad hoovaardig wezen. Achab, hoe nederig was hij, hij ging in een zak, maar wat een trotschen man was hij! De Ninevieten, hoe nederig waren zij, als Jona predikte, daarna waren zij al weer trotsch. Vromen kunnen daar altemets wel schuldig aan zijn. Ziet het in

David, hij ondervond dat als een kwaad, dat hem bijlag. De vromen zijn van al den hoogmoed niet genezen. Daarover hoort men David zoo bidden in den XIX Psalm, houdt Uwen knecht ook terug van trotschheden, vs. 14.

2. Daar kan wel een hoovaardig hart zijn onder een nederig gewaad, maar daar kan geen nederig hart zijn onder een hoovaardig gewaad, maar wel een hart als Herodes, die in een koninklijk kleed, eene reden tot het volk sprekende, zich liet aanglijden, eene stemme Gods, ende niet eenes menschen, Hand. XII: 22. En een hart als Bernice, die in een prachtig gewaad zat, Hand. XXV : 23. En een hart als Jerobeams wijf ; zij dorst voor den blinden propheet niet hoogvaardig zijn, maar God ontdekte 't hem evenwel ; gij zijt een wereldsch prachtig mensch, en stelt u zoo zot niet aan, zeide de propheet, 1 Kon. XIV. '

3. Indien dat kon zijn, zoo zou er God niet tegen hebben, maar wat doet God ? Die zegt, legt uw sieradiën af als gij voor Mij komt, dan zult gij zien wat Ik met u doen zal, Exod. XXXIII : 5. Jacob zei tegen zijne vrouwen, laat ons naar Bethel gaan, doet al uw vreemde sieradiën weg, Gen. XXXV: 2. God die zegt er van, 't is een hoogmoedigheid, dat sieraad en kan Ik niet dragen, Jes. XXIII : 9.

4. Een vierde antwoord dat wij u geven, is : de nature leert ons anders. Hebt gij van binnen een ongezond hart, gij zult van buiten geen gezonde kleur hebben, maar als gij van binnen gezond zijt, gij zult het van buiten toonen. Is uw hart van binnen nederig, gij zult het van buiten toonen, gelijk de man van binnen is, zoo ver- toont hij zich van buiten ; zijt gij van binnen nederig, gij zult het van buiten vertoonen.

5. Een vijfde antwoord : 't is tenminste liegen, veinzen, bedriegen ; gij ver- toont u tenminste van buiten anders als dat gij van binnen bezit. En wat zegt God van den man des bedrogs? Daar heb ik een gruwel van, Ps. V : 7 ; en Jer. XLVIII: 10, Ver- vloekt zij, die het werk des Heeren bedriegelijk doet. Hebt gij dan sieradiën van buiten, en zijt gij nederig in uw hart, zoo liegt gij. Spreekt alzoo, en doet alzoo Jac. II : 12. Aan de vrucht zal de boom gekend worden, Matth. VII : 16.

6. En als wij er dit bij mogen voegen, geliefden, daar de nederigheid heerscht als een teeken van de genade, die nederig- heid in 't harte scheidt dat naar buiten niet. God wederstaat de hoovaardigen, staat er 1 Petri V : 5. Dat leert men de kinderen, dat weten vroom en onvroom, klein en groot, dat al wat naar de wereld lijkt of smaakt, de hoogmoed, kan men daar niet bij hebben.

Dat zijn onze zes redenen. Onze vijanden, zelf rechters zijnde,

zullen daar ja op moeten zeggen, dat het zoo is. Laat het Woord maar werken. Is dat niet een oordeeler der gedachten en der overleggingen des herten ? Hebr. IV : 12. Moest ik dit spreken aan uw ziek- of doodsbed, ik geloof dat gij het met mij zoudt houden. Dat is het eerste : daar is geen nederigheid in het harte onder een hoovaardig kleed.

II. Wat wilt gij dan hebben, zult gij zeggen ? Een slordig leven ? Neen, vuiligheid is geen godzaligheid.

1. Vuiligheid is geen heiligheid. Hoe nederig dat God is, Hij zeide: Ik wandele in uw leger, Ik wil geen vuil gedrag hebben. God wil dat alles eerlijk en met orde geschieden zal, 1 Cor. XIV : 30. Toen Jozeph uit het gevangenhuis kwam, zijn vuile kleederen waren weggedaan. Zach. III: 4 zeide God, doet die vuile kleederen van den Hoogepriester af. Als gij er op let, God ziet daarop, daarom gaf Hij in het leger Israëls, in de woestijn, dat hun kleederen niet verouderd wierden, opdat zij niet verscheurd voor den dag zouden komen.

2. De Heere laat toe een versiering die machtig is, 1 Tim. II : 9. De zaligmakende genade is verschenen aan alle menschen, en leert ons dat wij matig zullen leven in deze wereld, ook in eene versiering, die matig en zedig is, Tit. II: 12.

3. In de derde plaats, 't Woord leert ons dat het leelijk is als een Christen slordig is, het staat u leelijk, 1 Cor. III. En dat leelijke is tegen de nature, een slordig gedrag past geen mensch, het past maar een zeug en een hond, in het walgelijke zich bezig te houden.

4. De nature zelf heeft daar een afkeer van; slordigheid is zoo leelijk als een wegwerpelijk kleed, smijt dat af. Hier is een onreine, wijkt, zeiden ze, van een die de plage had. De besmetting des vleesches en de geestes moet men mijden, 2 Cor. VII : 1.

5. God wil onderscheid hebben tusschen nacht en daggewaad, van den nacht der nature tot den dag der genade, en Hij wil niet hebben dat wij in den dag van de genade als in den nacht van de nature zullen leven, Rom. X111.

6. Vuiligheid is doorgaans een bewijs van luiheid, zij is walgelijk voor God en menschen. Die verscheurde kleederen dragen, dragen ze door luiheid. Elk schaamt hen. Daar zijn wel arme menschen, die net voor den dag komen al hebben zij geen wisselkleedje.

Daar hebt gij ons tweede stuk. Nu zullen wij dat van de sieradiën sparen, als het God belieft, zullen wij daar dan onbekommerd toe overgaan.

111. Nu ons derde. Gij zult zeggen : wat beweegt u daartoe ?

Gij zult heel de stad tegen u krijgen, regenten, gegoede burgers, elk zal zeggen, dat is geen stoffe voor onzen tijd, zult gij zoo prediken in de dagen van 't Nieuwe Testament? Waarom wilt gij de ongunst van allen tegen u hebben en diegelyke dingen meer? Moet dat zoo zijn? 't scheelt ons niet, wij zoeken u, maar niet het uwe. Wel, zult gij zeggen, kunt gij 't dan niet voorbij? Neen. Hebt gij er dan zulk een drang toe? Ja. Laat ons het u eens mogen zeggen, den drang, die er ons toe dringt, en gij zult dan zien dat er drang genoeg is.

1. Onze eerste drang is, omdat wij zoo nabij de eeuwigheid zijn, wij staan zoo om voor God te komen, en wij zouden er niet gaarne komen, en dat God zou zeggen: waarom hebt gij dat niet gezegd? Wij wisten dat God ons gesteld had om te waken over uwe zielen, wij mogen niet stom zijn. Gij zult zeggen, heeft God u daar ook over gesteld? Ja, daar ook over.

2. Onze tweede reden is, omdat gij onszelf zoudt tegenvallen. Als wij neffens malkander voor den Rechter stonden, dan zoudt gij zeggen: gij mocht mij onderricht hebben, of ik u daar lief om had, of dat ik u daarom gehaat had; hadt gij mij onderricht, onder Gods zegen zoudt gij mij licht gestuit hebben. Wij zouden niet gaarne hebben, dat gij daar onze tegengetuigen wezen zoudt.

3. De derde reden is, omdat wij 't in onze jeugd wel gedaan hebben, hoewel met zulk een opzet en uitgebreidheid niet, als dat wij 't nu zouden doen, zoo God ons spaart; en opdat gij zoudt weten, dat wij 't in onze jeugd uit geen drift gedaan hebben, maar opdat gij zeker zoudt zijn, hoe betamelijk het is, dewijl wij in onzen ouden dag niet anders spreken als dat wij 't in onze jeugd gedaan hebben.

4. En 't is om u te meer te klemmen. Als men 't in den jongen dag doet, men denkt, dat gaat er zoo mede door; maar als men 't in den ouden dag doet, dan klemt het, als gij den raad van de ouden verwerpt, wat doet gij dan een kwaad! Paulus, als hij terdege klemmen wou, zoo zeide hij, Paulus, een oud man, ende nu ook een gevangene **Jezu Christi**, in een keten, Phil. vs. 9. Bij den oude is beradenheid, zegt het Woord.

5. Een vijfde reden is, omdat alle mismaking God tergende is. De onsierlijke versierselen breken nu door. De Kerk is niet maar alleen meer in de wereld, maar de wereld is in de Kerk. Als de stoel zweeg, en de Predikanten stom waren van dat stuk, toen is het doorgebroken. Nochtans moest de Kerk maar alleen in de wereld zijn.

6. De zesde reden is: de nood is ons opgelegd, en wee ons,

zoo wij 't niet gewillig en met blijdschap doen. God heeft de noodzaak daartoe ons opgelegd, en wij willen in alles Zijn raad dienen.

7. Haat gij ons daarom, zondaar, wij zijn niet beter als de Heere Jezus, en dan zijn wij Hem daarin gelijk, die zei tot Zijn Vader, zij hebben Mij zonder oorzake gehaat, Joh. XV : 25. Gij verdraagt het, als u iemand ongelijk doet, als u iemand pleistert met looze kalk, en uw breuke op het lichtste geneest; verdraagt ons dan in dit ongelijk.

8. Nog eens, is 't omdat wij u niet liefhebben? Dat weet God. Is 't omdat wij meesterachtig zoeken te zijn, en over Leeraars, en over gemeente! Was dat ons beweegrad, dan zouden wij ons moeten schamen, maar dat is het niet door Gods goedheid. Als wij dat doen, zullen wij dan meer aandringen als een herder achter God betaamt? Dat late God de Heere verre van ons zijn, dat wij uw doodelijken of bedroevenden dag begeeren zouden!

9. De negende reden is: de helden Gods hebben daarover gewaakt, mannen, die voor ons geleefd hebben, zijn er ons in voor gegaan, die hebben door schrijven zelfs deze hunne talenten aangelegd.

10. Ten laatste, God gaat er ons in voor, in beide de Testamenten, de Bijbel, 't geheele Woord is er vol van; zoo mag er dan geen Predikant zijn, of hij moet het navolgen.

Daar hebt gij onze drie stukken. Als het God belieft, zullen wij toonen, hoe God ons moeit, hoe betamelijk het is, omdat wij er God zulk een ongenoegen mede geven, en dan zullen wij tot het stuk van de sieradiën overgaan.

Nu zullen wij 't daarbij laten, en bidden God, dat Hij dit gesprokene belieft te zegenen aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-ZEVENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

Waarin :

- I. Een vrage aan de gemeente gedaan.
- II. Negen drangredenen, dat God de nederigheid wil.
- III. Waarom hebt gij daar wat tegen, dat dat verhandeld word;?
- IV. Nog een vrage, waarom houdt gij ons zoo lange op, eer gij tot het stuk komt, tot het verhandelen van de sieradiën?

WIJ lezen, 1 Tim. IV:8, De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.

Wat is Godzaligheid? Daar wordt veel van gesproken in den Bijbel, en de menschen spreken er ook veel van. Het is een teer leven, een teer gewisse, een goede boom, die goede vruchten voortbrengt, die zich vertoonen naar buiten door goede daden, ook in de lippen en in de gedachten.

Die drie dingetjes dat zijn vruchtjes, die zij dragen. Waarom heet dat godzaligheid, godvruchtigheid, godvreezendheid? Is 't dat, dat men dan zoo zalig is als God? Neen; maar zij hebben zoo een gelijkenis, een zweem naar God.

Waarom wordt dat godvruchtigheid genoemd? Godvruchtigheid, omdat al de vruchtjes, die zij dragen, God geeft; 't is een vrucht, die van God den Heere gekomen is. Waarom heet dat teere leven godvreezendheid? Omdat het uit de vreeze Israëls spruit, Jozeph zwoer bij de vreeze Israëls. Nu is er niets, dat zulke groote beloften heeft, al wat God goed spreekt in dit en in het toekomstige leven, wordt daaraan beloofd.

Wereld, als gij dat zoo hoort, het bekoort u mede wel wat, zoodat gij moet zeggen, 't is schoon, gij begint er mede wel een trek toe te voelen, al verthoont gij 't niet in 't openbaar; gij mist den wortel der zaak, ge begint u dikwijls met een gedaante wel op te houden. De gedaanten die zijn veel, daarom zulk een gedaante van een teer gewisse verthoont wordt, al heeft men 't niet. Hoe teer waren de Overpriesters, dat zij dat geld van Judas niet in de offerkist wilden hebben? Zij waren zoo teer omtrent den Zone Gods niet om Hem te dooden. Hoe teer was Pilatus, dat hij voor heel de wereld zijne handen wiesch, toonende zijn on-

schuld, Matth. XXVII. Gij kunt met tranen zoowel naar de helle gaan als met vloeken, zoowel met een bewogen gemoed als met een verhard harte. Daar zijn er, die veel gedaanten vertoonen kunnen, en 't is niemendalle, zij missen een teer gewisse, op hun voorhoofd staat de vloek, Jes. V. Wee u, die wijs bij uzelfen zijt! Weest niet wijs bij uzelfen. Wat een schijn van liefde ver- toonde Judas, Joh. XII. Deze zalve had kunnen duur verkocht worden en 't geld aan den armen gegeven; wat man hij voor de armen was, dat weet gij wel.

Een gedaante, wat is dat? Iemand kan een gedaante van bidden hebben en de genade missen, en bedrijven al wat billijk is. Iemand kan een gedaante van ijver hebben. Jehu zei, ziet mijnen ijver aan voor den Heere, en 't was maar voor **zichzelfen**. Iemand kan zoo ook een gedaante van godzaligheid hebben. De duivel, als 't hem lust, formeert zich als een engel des lichts, 2 Cor. XI: 14. Zoo doen zij, die maar een gedaante hebben; ze zijn een duivel van binnen, en van buiten vertoonen ze zich als een engel. Wat had de duivel voor een gedaante; hij valt voor den Heere neder, en zei, ik **bidde** U, laat ik niet naar den afgrond gaan, laat ik in de kudde zwijnen varen; en wie was er hoovaardiger als de duivel? Hij wou liever dat Christus voor hem knielde, als dat hij voor Christus knielen zou, Matth. IV. Hij vertoonde een **grooten** schijn, en hij was een bedrieger. De Apostel sprak van eene gedaante van godzaligheid, 2 Tim. III: 5, Zij vertoonen een schoon gelaat, en **meenen** 't niet.

Dit bekommert een recht Christen, dat het zoo gaat. Het be- kommert een ware godzalige, die ook schijn vertoont; die zeggen, mijn God, wie weet of ik mij niet maar van buiten als een engel vertoone, en 't van binnen niet ben? Door dat schijn krijgen zij den naam bij de wereld van geveinsden. Men moet den schijn ook niet nalaten, en dat men zich maar met den wortel der zake zou tevreden houden. Ik dacht in mijn harte, mijn God, wat is er om dien kommer weg te nemen? Ik dacht er dit op :1. Wij mogen den schijn niet nalaten. 2. Wij kunnen ze niet nalaten. 3. Gij zoudt bij God niet aangenaam zijn.

1. Wat het eerste aangaat: kinderen van God, met uw zijn moet ook uw schijn gaan. God zegt, Ik heb u daar talenten en gaven toe gegeven, opdat gij ze vertoonen zoudt, doet er winst mede, opdat gij door uw gedrag, **of** uw vrouw, **of** anderen winnen zoudt.

2. Gij kunt dat niet nalaten. Kunt gij tegen uw **nature** doen? Als gij leeft, zoudt gij kunnen vertoonen dat gij dood zijt? Een

goede boom vertoont geen kwade vruchten; gij kunt geen goede boom zijn, zoo gij kwade vruchten voortbrengt, Matth. Vil.

3. Gij zijt niet aangenaam bij God of menschen, als gij den schijn van 't zijn niet vertoont; maar als gij den schijn van 't zijn vertoont, dan geeft God er zegen op. Hij zegt, gij zijt een spruitje Mijner plantinge, een werk Mijner handen, waardoor Ik verheerlijkt worde. Als gij door uw uitwendig gedrag en spraak het binnenste van uw harte open legt, dat is den Heere aangenaam. Zij mogen zooveel kwaad van u zeggen als zij willen, eindelijk zullen ze moeten zeggen, gij zijt beter als ik, gelijk Saul van David zei.

Geliefden, gij zegt altemets, ik ben nederig, godvrezend, godzalig; maar kijkt eens of gij 't in waarheid zijt, of het binnenste met het buitenste overeenkomt. Of bezit gij maar een schijn van nederigheid? Col. II: 23, daar hebt gij zoo een schijn van nederigheid, en Jes. III: 9, 't gelaat hares aangezichts getuigt tegen haar. Vromen en onvromen, wij hebben u wat te zeggen; de hoovaardij bedekt u menigmaal als een gewaad, en zij omringt u als een keten, en gij zegt dikwijls, ik ben nederig.

Van de nederigheid handelende hadden wij laatst deze drie dingen : 1. Kan men wel de vlaggen en wimpels van hoovaardij van buiten vertoonen, en van binnen nederig zijn? Wij zeiden, neen, dat is tegen de **nature**. 2. Is slordigheid heiligheid? Wij zeiden, neen. 3. Wat dringt u om de sieradiën aan te raken, zoudt gij niet beter gedaan hebben, als, gij het geestelijke hebbende afgehandeld, het daarbij gelaten had, zoudt gij dan niet aangenamer geweest zijn? Daar antwoordden wij u openhartig op. Nu hadden wij:

I. In de eerste plaats, gij neemt zoo dikwijls de vrijheid om aan ons een vrage te doen, maar wij nemen nu ook de vrijheid om aan u een vrage te doen.

II. In de tweede plaats, en dat is ons achtste stuk van drang tot nederigheid, beide de Testamenten **Gods** zijn er vol van, God dringt er in zijn Woord op aan; dat is ons tweede stuk.

III. Ons derde stuk is, waarom hebt gij daar wat tegen, dat wij dat verhandelen ? Waarom hebt gij daar zulk een genoegen niet in?

IV. Zullen wij een vraag open leggen, die gij zult doen aan ons, hoe houdt gij ons zoo lang op, eer gij tot de zaak komt? gij komt er al niet toe.

Dat zijn onze vier dingen: Eerst, mogen wij u iets vragen? Dan, God wil het, Hij dringt er ons toe aan, dat wij 't verhandelen zouden. Dan, waarom hebt gij daar zooveel tegen? Eindelijk,

een vraag van u aan ons; waarom houdt gij ons zoo lang op? gij komt al tot de zaak niet. Als wij dat verhandeld hebben, proeft dan de woorden, en behoudt het goede.

1. Wat het eerste aangaat, mogen wij u niet vragen? Zegt gij ja? Zijn wij onaangenaam, als wij dat doen? Zegt gij, nu zijt gij geen goed man, gij komt met geen goede boodschap, wij hebben u in al het verhandelen kunnen dragen, en gij hebt ons lief en waard geweest, maar daarom kunnen wij u niet dragen, in die andere stukken hebben wij u gaarne gehoord, maar hier begint het te stuiten ! Waarom?

Wel het zijn wat splinters en muggen in mijne oogen, 't zijn geen wezenlijke dingen. Wel, dat de blinde en dwaze wereld dat zei, de kemels zijn muggen en de balken splinters, die zijn niet wijzer, maar Juda, het vrome volk, dat te zeggen, dat kan ik niet dragen. Hoe kan dat in uw harte oprijzen, dat gij zult zeggen, Predikant, is dat een stoffe voor den predikstoel, wat hebt gij met onze uitwendigheden te doen? Hoe komt het in uw harte? Als gij onze voorrede gehoord hebt, bedenkt het dan eens; ik weet niet, of gij niet zult zeggen, tenminste velen uwer, nu zijt gij mij geen lied der minne, gij beroert mij meer als dat gij mij sticht. Ik kan 't niet helpen, ik heb de vraag gedaan, zijt gij zuiver, 't is zooveel te beter, zijt gij niet zuiver, laat dat uw smarte zijn.

II. Ons tweede stuk is: is dat een stoffe voor den predikstoel, hebt gij daar zulk een drang toe ? Ja, ons achtste drang is.

1. Eerst, beide de Testamenten Gods zijn er vol van, de bewerkingen van Gods Geest in 't harte van Zijne kinderen bewijzen het. Is dat stuk behandeld in 't Oude en Nieuwe Testament, behandelt de Geest dat, dan kunt gij voelen dat gij er niet uit kunt. Het Woord, de bewerkingen van Gods Geest, beide de Testamenten behandelen die het? Ja, zoo staat er, Exod. XXXIII: 5, Legt uw sieraad van u af, dan, zei God, zal Ik weten wat Ik u doen zal. Paulus wil dat de vrouwen in een eerbaar gewaad, met schaamte ende matigheid haarzelve versieren, niet in vlechtingen des haars, ofte goud, ofte perlen, ofte kostelijke kleedinge, 1 Tim. 11 : 9. Versiert u niet in een hoovaardigen tooi, maar met matigheid en goede werken, gelijk zich eertijds versierden de heilige vrouwen, en wij mogen er wel bijvoegen, de heilige mannen, 1 Petri. 111 : 5. Een nederigen, zachtmoedigen en stillen geest, versiert u daarmede, die is kostelijk voor God, vers 4.

2. Niet alleen bewijzen wij 't met plaatsen uit het Woord, maar God uit den hemel, dat is onze tweede reden, die heeft

het lustig bedreigd en zwaar gestraft, de uitwendige sieradiën. Ik kan 't niet dragen, zegt God, dat gij zoo pronkt en praalt voor Mijn aangezichte ; Mijn goud en Mijn zilver, dat Ik u gegeven hebbe, heb Ik u daar niet toe gegeven. Jes. III, daar doet de Heere de koffers eens open van de dochteren Israëls, en Hij stelt ze haar eens voor oogen. Als gij thuis komt, leest het dan eens, hoe schrikkelijk God het bedreigt en ze straffe dreigt, en legt er uw koffer eens bij, uwe gewenschte schilderijen; Ik zal ze wegnemen, zegt God, vers 16.

3. Het derde, en wat moet dat klemmen: ik bidde u, doet het niet, als God zegt, Ik bidde u, Ik laat u bidden, laat u met Mij verzoenen, 2 Cor. V : 20 en Rom. XII:1, 2 zegt de Apostel, ik bidde u, broeders, door de ontfermingen Gods, en wordt dezer wereld niet gelijkvormig, zoo lief als gij uwe genade hebt, zoo lief als gij een teekentje van uwe genade hebt; hoe kunt gij anders een teekentje aan uw harte hebben, dat gij een ontfermde zijt, ais gij de wereld zoo gelijk zijt, in gewaad, taal, gesten? anders zult gij maar een teekentje vinden, dat gij de menigte volgt tot kwade zaken, 't geen verboden is, Exod. XXIII: 2. Waaruit zult gij dan opmaken, dat gij een ontfermde zijt, als gij zoo direct tegen 't Woord aandoet? Dan zijt gij geestelijke overspelers, dan wandelt gij zoo direct naar den oversten dezer wereld, Eph. II : 2. Ik hebbe het u door Mijne genade, zegt God, alzo niet geleerd, Ik bidde u dan, doet het niet, zoo lief als gij een teekentje aan uw harte hebt, dat gij bij Mij ontfermt zijt; weest met ootmoedigheid bekleed, dan zal Ik het er niet bij laten, 1 Petri V : 5.

4. Wij moeten het doen, want God ziet zelfs op de uitwendige nederigheid, zelfs in de hoovaardigen ziet Hij 't ook, dat heeft zelfs kracht op het harte Gods. Hebt gij 't wel gezien, hoe Achab zich vernedert? zei God tegen den Propheet. Hij ziet den nederige aan, ende den verhevene kent Hij van verre, en die zal verbroken worden, Ps. CXXXVIII: 6. Wilt gij komen in een prachtig gewaad, gij zoudt u beter vernederen in stof en assche.

5. Uw eigen harte zegt het, al zijt gij nog zoo goddeloos. Moet gij in een gezelschap komen van wereldsche menschen, daar 't al optooi is, dan weet gij er niet van, al zijt gij opgetooid, maar als gij bij vromen komt, al zijt gij nog zoo goddeloos, de pronk en praal heeft dan geen vat. Hoe kunt gij u zoo bedekt aanstellen, zegt God, als Jerobeams wijf ? Eilieve, gaat tegen uw hart niet, durft gij niet pronken en pralen voor 't aangezichte van een vrome, en zult gij 't voor God doen !

6. Vrome, bij uwe nature ligt ook de genade ; wat zegt uwe genade ? Gij moet als een Nazircër leven. Zij gingen voor dezen in schaapsvellen, in 'geitenvellen. Een Predikant moet zedig en deftig zijn. Elia was bekend aan zijn gewaad, dat was een haren kleed en lederen gordel. Zoo ook Johannes den Dooper, hij was bekend aan zijn kleed. Bezieet den liefsten Heere Jezus, daar was geene gedaante in Hem, dat zij Hem zouden begeerd hebben uitwendig, Jes. LIII:2. Het is zoo klaar, dat de ware genade nederigheid werkt, dat het zelfs een stoffe was, voor 't Avondmaal, van 't lang haar te prediken, 1 Cor. XI : 14. Dat niemand lust hebbe twistgierig te wezen, zei Paulus, wij hebben zulke gewoonte niet, dat is uit, wij willen daar geen woorden over maken of hooren, vers 16.

7. Als de Geest in 't harte van iemand kwam werken, hoe ging het toe ? Ach ! was hij wat teveel opgeschikt, in zijne overtuigingen, of 't een gegoede of geringe was, al wat naar de wereld leek moest weg, en dan is 't werk allerzuiverst.

8. In de achtste plaats, wij moeten 't doen. Ach !zulken voelen zulke worstelingen, eer zij er toe komen. Eerst hebben zij er een gedachte toe, daarna vertoeft het wat, daarna komen er kittingen, daarna halve, daarna heele resolutiën ; daarna, als zij doorgebroken zijn, komen er kleine beginselen, daarna komt het tot veel, daarna komen er bedeksels der schande, dan doen zij het om dit of dat gebrek. In 't eerste deden zij het met schaamte, daarna doen zij het assurant, en steken hun hoofd op.

9. Het negende is, als gij dan eens sterven zult, kwam ik dan prediken van uwe vlaggen en tooi, gij zoudt er zooveel vermaak niet in hebben, gij zoudt zeggen, zwijgt er van, ik zou niet gaarne voor Gods aangezichte zoo komen, ik wou liever in mijn eerste fatsoen voor Hem komen, toen ik naakt in de wereld kwam, ik wil er liever naakt uitgaan, en eeuwig in dat fatsoen blijven, ik wil liever mijn leven geen sieradiën hebben, als dat ik in den tooi voor God zou moeten komen. Een goddelooze zou ook zoo zeggen, als alleen zou hij ook wel zeggen, bergen valt op ons en heuvelen bedekt ons.

III. Nu het derde stuk. Mogen wij ook wel een vraagje doen? Waarom wilt gij niet dat wij dat doen ? Gij zult zeggen :

1. Eerst, ik ben een schuldige voor God, ik ben er zoo zondig in. Man Gods, wat heb ik met u te doen, zijt gij gekomen om mijne zonden in gedachtenis te brengen, zei die weduwe tot den Propheet Elia, 1 Kon. XVII: 18.

2. Ik zal er niet van afstaan kunnen, daarom verveelt het mij

zoo, ik zou dan niet aangenaam zijn wegens mijn bloedverwantschap, ik kan zoo mijn rechteroog niet uitsteken.

3. Ik hoor liever wat anders, dat het verstand raakt hoor ik liever als dat de consciëntie raakt, en als gij zoo spreekt, dan wordt mijne consciëntie te bevende.

4. Dan zou ik ziek en melancholyk worden, ik heb dan meer rust in mijn harte, als ik het doe, als dat ik het late. Gij zijt net als een zieke, die zijn lust opvolgt ; komt er een wondheeler, om een arm of been af te zetten, om 't overige te behouden, dan krijgt hij de koorts van alteratie, maar gaat hij weer weg, dan is hij edelmoedig.

5. Zegt gij, God moet mij dat ten goede houden, met Naäman den Syriër, God den Heere wil ik wel dienen, maar dat kleinigheidje moet Hij mij toelaten, dat de koning op mijne hand leune. Zijn dat uwe redenen ? God vergeve het u, 't is niet goed. Hoort gij u niet gaarne ontdekken ? Wordt gij dan melancholyk en ziek? Is het maar een kleinigheidje?

IV. Gij zult zeggen, gij kunt er mij nog niet van afscheiden, wij zijn nog niet tevreden gesteld, dat zal ons vierde stuk zijn. Hoe kunt gij ons zoo lang ophouden ? Is dat prediken? 't Is eens en tweemaal, en gij komt al aan de zaak niet, wat hebt gij daarin voor ? Dat zullen wij u zeggen, geliefden.

1. Eerst, omdat God en de Heere Jezus zoo deden, als Hij een groote zaak voor had, die er niet in zou willen, dan had Hij voorbereidsels. Als wij zoo doen, dan doen wij naar de natuur. Zult gij wel gaan bouwen, en zult gij geen preparatie eerst maken ? Zult gij uwen akker bezaaien zonder voorbereidsels te hebben? God geeft geene wet zonder een groot toebereidsel, Hij geeft ook geen Evangelium zonder een voorlooper te zenden, die Hem den weg bereide. Hoort gij hemelen, ende neemt ter oore gij aarde, want de Heere spreekt, zei de Propheet Jesaja, Kap. I: 2, Ik neme heden hemel en aarde tot getuigen tegen ulieden, zei een ander groot man, Mozes, Deut. XXIX : 19.

2. Weet gij waarom wij 't doen ? Om te beter ingang te vinden. Als men zoo meteen tot de zaak komt, dan stoot het dikwijls. Nu gelooven wij, dat wij in de preparatie zooveel gezegd hebben, dat wij in den -voortgang te beter ingang zullen vinden. Ik hope dat al de hoogtetjes en al de heuveltjes effen gemaakt zijn.

3. Ook doen wij 't, of wij eenigen ingang bij de wereld mochten vinden, opdat die zou gaan vragen, wat moet ik doen? Opdat zij zouden zeggen, het is van God.

4. Opdat het een ontzag op u harte zou brengen, opdat gij zoudt

zien, dat als gij ons verwerpt, dat gij dan God verwerpt. Dat zijn onze redenen, om uw harte stil te zetten. Ik weet het wel, dat ik heel de wereld, vroom en onvroom, tegen mij zal hebben, hoe zal ik in uw harte komen als door eene voorbereiding?

5. In de vijfde plaats, nu moet gij u bereiden om de stoffe te hooren, en wilt dan onze woorden proeven, dan zult gij niet kwaad, en ik niet omstuimig zijn.

Wij hebben dan nu eerst een vraag beantwoord. Daarop negen drangredenen getoond. Hierop moesten wij u ook een vrage doen, waarom gij daar zooveel tegen hadt? Ten laatste weder een vraag, waarom houdt gij ons zoo op? Nu, als 't God belieft, zullen wij ordentelijk uit het Woord de sieradiën openspreiden, hoe dat ze God mishagen, en waarin, in vromen en onvromen. En dan zullen wij 't stuk aan God geven, en 't zoo zoeken te sluiten. Eerst zullen wij de sieradiën openleggen ordentelijk, met hunne bedreigingen en straffen en bestraffingen. Dan zullen wij eenige bedenkingen van de wereld geven; wij willen u geen ongelijk doen, wij willen uwe reden ook hooren. Dan de bedenkingen van Gods kinderen. Ten laatste, nog een klem aan een kind Gods, hoe kunt gijlieden het doen? Dat Israël hoereert, is in te schikken, maar Juda? En daarmee zullen wij dat stuk zoeken te sluiten.

De Heere zegene dit Zijn Woord aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-ACHTSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. De sieradiën vóór den val.
- II. Waarom God de sieradiën na den val heeft laten overblijven?

WIJ lezen, Jes. LXI : 19, Alle die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft.

Daar worden in dat kapittel zeer heerlijke dingen van het volk Gods en van hun Hoofd gezegd. In die woorden, die wij u daar gemeld hebben, worden twee zaken te kennen gegeven. Eerst, dat al die geen zaad zijn dat van den Heere gezegend is, die worden gezien en daarvoor, dat ze tot dat zaad niet behooren, gekend. Ten tweede al de vromen, die van God gezegend zijn, worden daarvoor gekend. De goddeloosheid in den zondaar haalt zijn hart zoo uit naar buiten, dat hij niet onbekend kan blijven; maar de genade in de vromen haalt ook hun hart zoo uit naar buiten dat ze niet verborgen kunnen blijven. Elk, die u ziet, houdt u voor een gezegende, elk die u ziet, zou wei zeggen moeten met die Sunamitische, waarlijk ik hebbe gemerkt dat die man Gods heilig is, 2 Kon. III. Die twee stukken merkt gij wel dat daar in zijn. Tegenwoordig zullen wij het eerste een weinig bezien, en als 't God belieft, zullen wij 't andere nemen tot eene inleidinge van eene andere predikatie.

Al dan die onvromen zien, zullen ze kunnen kennen, al pronkten zij zichzelf nog zoo op; aan eenige zaken zullen zij bekend worden, dat zij dien zegen missen van een gezegend zaad te zijn. De wereld openbaart zichzelf, van wat landaard zij is, met wie zij 't houdt, wat hun beroep en hanteeringe is. De Romeinen begeerden dat elk een teeken had, waaraan hij te kennen was, wat -beroep hij deed, opdat men met Pharao niet zou hoeven te vragen, wat hanteeringe doet gij ? De sprake maakt ook iemand bekend ; zijt gij een Ephrathier, zeiden ze, zegt dan eens Schibboleth. Zij gij een Galileër ? Ja elk maakt zich bekend met wie hij 't houdt; de spraak maakt elk bekend, waarlijk gij zijt ook van die, zei die dienstmaagd tot Petrus, want ook uwe sprake maakt u openbaar, Matth. XXVI : 73. Kan een onvrome wel verborgen

blijven? Och neen ! al was 't dat hij op zijn allerbeste opgeschikt was, het kan gezien worden, dat de zegen Gods er niet is, in zeven of acht dingen.

1. Eerst, al doet hij het goede, hij wil het niet, 't is hun lust niet; zal hij zich in den Almachtige verlustigen? Neen, Job XVII. Al doet hij 't goede, hij wil het niet; al kan hij nog zooveel deugden optellen, hij kan 't vermaak in die deugden niet optellen; hij kan niet zeggen, ik zou het goede doen, al was er geen loon des hemels, al was er geen hemel tot belooning van de deugd.

2. Hij doet het zoo traag. Gen. IV, het geschiedde na eenige dagen dat Kaïn ook kwam om den Heere te offeren, hij wicrd er ook eens toe bewogen, hij rekende 't geen privilegie, maar een plicht, 't was zoo ongewillig; hij had het wel meer gezien, hij had goede voorgangers aan zijne ouders en aan zijn broeder Abel, die had zijn eerstelingen om den Heere te offeren, hij wist geen raad met zijn gemoed, dat goede exempel kon hij niet langer dragen, hij komt ten lange laatste ook offeren; misschien was 't de eerste reize dat hij geofferd heeft, en misschien ook de laatste ; hij komt er dan evenwel toe, maar 't is lauw. Daar staat van Saul aangeteekend, dat hij een altaar den Heere bouwde; daarna lezen wij niet, dat hij er meer -gebouwd heeft.

3. Daaraan kunt gij 't zien, dat er de zegen Gods niet in is. Als zij nog al het goede willen doen, zoo zijn ze ijverig in kleine dingen en in groote dingen lauw, in 't kleine zweeten ze en in groote worden ze koud, Matth. XXVII. Dat geld van Judas mocht in de offerkist niet komen, wat een teedere consciëntie hadden zij, zij begeeren dien prijs des bloeds niet; maar 't bloed van den Heere Jezus begeerden ze wel. De Zaligmaker klaagde over zulke dingen ; de mug, zegt Hij, spuwt gij uit en den kemel zwelgt gij door ; den balk ziet gij niet en de splinter wilt gij er uit hebben.

4. Daaraan kunt gij 't zien. Hun gedaante van godzaligheid en de religie gebruiken ze om hun kwade voornemens of daden te bedekken. Wat kunt gij beter van Herodes wachten? Matth. II. Als gij het kindetje gevonden hebt, komt en zegt het, en ik zal komen om het aan te bidden. Wat doet hij? Hij bedekt er zijn moorddadig harte achter. Wat kondt gij beter wachten van Absalom ? Absalom zei, ik heb een belofte gedaan te Gezur, mijn harte brandt om ze te gaan volbrengen, 2 Sam. XV. En hij bedekt daar achter het verraad, dat hij tegen zijn vader had. Wat kunt gij beter hebben als dat van Achab en Jezebel? Zij roepen een vasten uit om den toorn Gods te stillen. Wat bedekken zij er achter? Den moord aan Naboth. Hoe vroom scheen Pilatus?

Langt toch water, ik wil 't heel de wereld doen gelooven dat ik geen schuld hebbe aan den moord, zegt hij, en hij wast zijn handen, maar niet in onschuld, hij had anders den Heere den Joden niet willen overleveren.

5. Als zij zichzelf in die deugdzaamheid vertoonen, zoo vermaken zij er zichzelf in. Daar zij geen eene noch geen halve in zijn, daar maken zij wel twee van in hun harte. Zij zijn vroom in den mond, maar goddeloos in 't harte. De Zaligmaker spreekt er wel zeven maal het wee over uit, Matth. XXIII. Het is een volk van zijn toorn, 't is of de helle voor niemand anders was als voor die voorstanders van het goede; zij hebben God in hun mond, en den duivel in hun harte.

6. Zij verraden zichzelf en anderen, zij verraden niet alleen anderen maar ook zichzelf. Zij zullen eens serieus voor God komen, en zij meenen 't niet, 't is bedrog, verraad, verraad, zei Athalia. Gij kunt uwe ziel zoowel verliezen met een traangebied en voor-geven van godzaligheid, als met goddelooze daden. Gij kunt met groote vertooningen, inbeeldingen, voorgeven, gaven, naar de hel gaan. Men leest Hebr. VI : 4, van die de hemelsche gaven gesmaakt hebben, en Matth. XXV, waarin verschilden die dwaze ván de wijze maagden? 't zijn alle beide maagden, zij slapen, zij hebben lampen, zij worden wakker, zij gingen naar den bruidegom! De dwazen hadden en namen een vertooning naar den Hemel en geen zaken, maar de wijzen hebben vertooning en zaken.

7. Ze zijn vijanden van 't behandelen van de inwendige gestalten; gij moet niet naar binnen komen, zeggen ze, loopt er maar los over. Als zij Rom. VII lezen, die klachten van Gods volk, wel wat goddelooser volk is dat zeggen ze, ik wenschte zoo niet te zijn, ik danke God dat ik zoo niet ben. Gij moet ze maar van buiten aankomen.

8. Zij spreken veel van nederigheid, maar zij willen 't niet wezen, zij willen hoovaardig zijn; al vertoonen zij nog zooveel van de wimpels en vlaggen van de wereld, ze zijn evenwel altijd nederig, al is 't dat ze zich met de hoovaardij bedekken als met een gewaad, 't kan niet helpen.

Dat zijn zoo acht dingen, daar 't aan te zien is, dat zij een zaad zijn dat den rechten zegen mist. 1. Al doen zij het goede, 't is niet met hun wille. 2. Zij zijn zoo traag. 3. Ijverig in 't kleine, en lauw in 't groote. 4. Achter hun religie bedekken zij hun kwade daden. 5. Zij maken van zichzelf wel twee, daar zij geen een of geen halve zijn. 6. Zij bedriegen zichzelf, zij gaan met een traan naar de helle. 7. Gij moet ze van binnen

niet behandelen. 8. Zij zijn altijd nederig, ze voelen geen hoovaardij. Daar zijn nog vele andere dingen, maar dat zijn acht kloeke dingen, die gij in vele ontmoeten zult, daar 't aan blijkt, dat zij van dat geslachte zijn, daar Salomo van spreekt, Spr. XXX: 12, Dat rein in zijne oogen is, en van zijn drek niet gewasschen is, bij dat achtste, dat ze altijd nederig zijn, al is 't dat het gelaat van hun aangezichte anders getuigt.

Die nederigheid hebben wij laatst bekeken. Toen vraagden wij, kan er onder een nederig kleed wel een hoovaardig harte zijn? Wij zeiden ja; maar onder een hoovaardig gewaad kan geen nederig hart zijn. Dan zeiden wij, slordigheid is geen heiligheid. Toen zeidet gij, wat dringt u om van de sieradiën te spreken? Kunt gij dat niet voorbij? Wij deden een weervraag, waarom woudt gij dat wij 't voorbij gingen? Toen deedt gij weder een vrage, is dat een stoffe voor den predikstoel? Wij zeiden, 't is er de rechte stoffe toe; als die zweeg, zou de hoogmoed haast de overhand hebben. Wij zeiden, is 't wel een stoffe voor God om het te gebieden? Is 't een stoffe voor den Heere Jezus om ons te leeren, zoo is 't een stoffe voor u om te overtuigen, als gij niet nederig zijt. Toen deden wij een vrage en zeiden, wat scheelt er, waarom moogt gij dat woord niet hooren? Waarom is dat woord u een last?

Toen deed gijlieden een vrage, waarom houdt gij ons zoo lang op, eer gij er toe komt? Daarop antwoordden wij, groote dingen hebben groote preparatiën van noode, zoo wordt gij allengsjes vastgezet, en men zegt, gij zijt de man, eer gij het weet. Misschien zullen wij u van den morgen ook niet veel voldoen; wij moeten de zaak nog wat uit den grond ophalen; dan zal u nog zooveel ontvallen, dat gij zult moeten zeggen, als wij aan 't stuk komen, gij zijt mij te sterk geworden, ik durve in een hoovaardig gewaad niet sterven, noch in 't oordeel Gods komen, en zoo zal uw gemoed, eer wij tot het stuk komen, tot stilte zijn, en wij zullen u zoeken zoo al heel in te nemen. In dat uurtje hebben wij te bezien:

I. Hoe stond het met de sieradiën vóór den val?

II. Hoe staat het er mee nà den val?

Belieft gij u eens met mij in te spannen, gij zult geen reden hebben om het u te misdanken. Twee dingen hebben wij, eerst, hoe staat het met de sieradiën, eer de zonde was? Ten tweede, hoe staat het daar mede als de zonde in de wereld gekomen is?

1. Wat het eerste aangaat: hoe stond het voor den val? Het was alles verrukkens machtig en heerlijk. Stond een zuider-koninginne voor Salomo, zoodat er geen geest meer in haar was, wilt gij deze

sieradiën eens bekijken, zoo staat dan eens voor den God der heerlijkheid. Wat heeft hij een heerlijkheid ! Gaat dan eens in het paradijs, in den derden hemel, 2 Cor. XII : 2, 4. Wat heeft hij eene klaarheid gesteld in al die Hem daar omsingelen ! Ik hoeve daar niet veel van te melden; de hemel zegt God, is Mijn troon, dat is Mijn heilige en heerlijke woning, Jes. LXIII: 14 en LXVI :1. Gaat dan eens van boven van den derden hemel naar de benedenhemelen; daar vertellen de hemelen Gods eere, en 't uitspansel verkondigt Zijner handenwerk, Ps. XIX : 1. In wat voor een getijde van 't jaar dat gij komt, 's nachts of daags, wat geven zij een stoffe van verwondering! zoodat men zou de handen kussen, en hun eere aandoen, als men geen meer licht had als een Heiden.

Let op al die ordinantiën des hemels; niet alleen zijn ze zoo sierlijk; maar niemand gaat buiten den loop, 't is zoo ordentelijk, van eeuw tot eeuw. Wat rivieren waren er in 't Paradijs? Dan hadt gij het land, daar het goud was, Gen. II. God beschrijft de leliën met zulk eene heerlijkheid, Matth. VI :28, 29. Hij vernieuwt het gansche gelaat des aardrijks. Ps. CIV: 30. Wat zijn er al kostelikheden in de koninkrijken der aarde, die menigeen met hun oogen nooit en zien, edele gesteenten, goud en zilver?

Vergat God den mensch versiering te geven? Neen, neen. Hoe sierlijk heeft hij den mensch gemaakt naar Zijn heerlijk evenbeeld! Mozes aangezichte, dat glinsterde. Ik geloove dat ze zoo aangenaam waren, dat uw hart ze zou gestolen hebben; beter als een Absalom, schooner als de dochteren Jobs. Zij waren versierd met de goddelijke nature, waardoor zij goed waren om dat einde te bereiken, waartoe God ze geschapen had. Zij waren goed in gebruik van alles, dat God hun gaf. Zoo sierlijk had God ze gemaakt, en toen stelde Hij ze voor 't oog van de geheele wereld, heerlijk en schoon.

11. Hoe staat het met de sieradiën na den val? Het hoovaardig hart moet nog al iets gebruiken. Dat zullen wij zoo bezien. Eerst, geen een van de sieradiën heeft God vernietigd, om verscheidene redenen. Dan, wat voor sieradiën heeft God laten blijven na den val in den mensch? Eindelijk, hoe staat het met de sieradiën des lichaams na den val? Ik zeg dan eerst, God vernietigde geen een van al die kostelijke dingen ; al dat Hij geschapen heeft, dat heeft Hij laten blijven ; al de kostelikheden zijn gebleven, 't zilver, 't goud, edele gesteenten. Hebt gij 't wel gedacht, waarom God ze heeft laten blijven? Zou 't om te misbruiken zijn? Neen. Waarom heeft Hij 't dan laten blijven?

1. Eerst om Zijne grootheid te toonen, opdat, als gij zulke

schepsels ziet, die elks hart bekoren, dat gij dan zoudt zeggen, hoe groot zijn Uwe werken, o Heere ; Ps. CIV : 24. Gij zijt een Werkmeester, Wiens werk volkomen is, Deut. XXXII: 4.. Wat moogt gij van een Bezaliël melden, dit werk is Gods vinger, Exod. VIII : 19. Als gij dit kostelijke ziet, daar koningen en elk naar verzot zijn, moet gij dan niet zeggen, wat God moet dat zijn?

2. God heeft ze laten blijven, om Zijn oogmerk te bereiken tot oprichting van het wereldlijke heiligdom, om te maken die kleederen tot heerlijkheid en sieraad, die edele gesteenten, daar moest de Hoogepriester mede voor God komen. Waarom wilde God dat het bleef? Dit huis, zeide David, dat ik den Heere bouwen zal, zal ten hoogste groot zijn. Waarom nog? Om de kostelijkheden, die er in den Heere Jezus zijn, te toonen. Gij kunt door zulke dingen wonderlijk heen zien op Christus, op al dat kostelijke en al die schatten, die in Hem zijn. Dan, God heeft ze laten blijven, om uit te drukken de sieradiën en genaden, die er in Zijn volk zijn ; zij zouden in gouden borduursel tot den koning geleid worden en in gestikte kleederen, Ps. XLV : 14, 15. Dat gouden borduursel zou de prente zijn van de inwendige sieradiën.

3. God heeft ze niet alleen laten blijven om af te prenten het wereldlijke heiligdom, maar om een prente van den hemel te zijn, die parels zijn een prente van de poorte des hemels. Gij leest van den steen Jaspis, Sardonix, Smaragdus en diergelijke, omdat God de heerlijkheid des hemels onder al zulke dingen voor uw hart wil brengen. Niet dat dat die zake daar zoo is, maar, zegt God, Ik zal 't allerkostelijkste nemen om af te beelden de heerlijkheid des hemels, 't is of gij op een strate van goud wandelde, of gij door een poort ging die een parel is, Openb. XXII.

4. God heett ze laten blijven, opdat gij daardoor zoudt zien, hoe schoon de wereld was, eer het schepsel gezocht heeft om der zonde wille.

5. Om u te doen zien de zonde, wat een schande en schade zij gedaan heeft, zij heeft heel Kanaän doen verwoesten, heel de eerste wereld. Wat is er alles door ontglanst !

6. God laat ze, opdat wij die ziende, zouden verlangen naar een nieuwen hemel en naar een nieuwe aarde ; Ik zal het weder al nieuw maken, en tot die heerlijkheid weder brengen daar het in geweest is, als Ik het alles weder oprichten zal, zegt God, 2 Petri 111.

7. Ik late die kostelijkheden blijven, zegt God, opdat gij overtuigd zoudt worden, dat gij zooveel arbeidt voor 't uitwendige, zoodat er geen arbeid te zwaar is, geen reize te ver, of gij gaat van uw vrouw en kinderen om die schatten te halen, en zult gij geen moeite

doen om die goederen, genade en heerlijkheid te krijgen ? Ziet gij de zienlijke dingen aan, en de onzienlijke niet ? Aanbidt gij het goud en God niet? Zult gij uw harte op 't vergankelijke zetten, en op 't onvergankelijke niet ? Ik late ze blijven, opdat gij zeggen zoudt, welk is het onverderfelijke versiersel ? 1 Petri III: 4.

8. Ik late die kostelijkheden blijven tot uw noodig gebruik. Dan is alle schepsel Gods goed, als gij het met dankzegging gebruikt ; als gij de schatten en kostelijkheden gebruikt in de vreeze Gods, en ze niet misbruikt, dan is 't wel. Daar zijn leden die meer versiering noodig hebben als de andere. De eene ster heeft een meerdere heerlijkheid als de andere, en daar zijn leden, die hun versiering noodig hebben tot gebruik. Hoe ?

a. De godvruchtigen versieren zich eertijds met matigheid en goede werken. Laat het uitwendige versiersel het inwendige niet bezwaren.

6. Ik geef het u tot distinctie, om den een van den ander te onderscheiden. Ik make onderscheid tusschen menschen en menschen, tusschen koningen en onderdanen, elk moet gekleed gaan naar zijne waardigheid. 2 Sam. III, zoo plachten des konings dochters gekleed te gaan. De eene rijke ging anders als de andere. Zoo maakten zij onderscheid. Daar is onderscheid tusschen den een en den ander, gelijk er onderscheid is tusschen de leden des lichaams. Het zou niet voegen, dat een onderdaan ging als een koning. De sieradiën zijn tot noodig gebruik, om te toonen, wat een onderscheid dat er moet zijn tusschen den een en den ander. Nu zijn de versiersels niet al goud en edelgesteenten, daar zijn ook valsche **steenen**, om te toonen dat in een huis niet alleen vaten ter eere zijn, maar ook ter oneere, en dat is om te toonen dat elk geen genade-bezitter is, elk is geen vat der barmhartigheid.

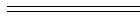
c. Ik geef het u, opdat gij mededeelzaam en milddadig wezen zoudt, opdat gij uw liefde toonen zoudt. Weest mededeelzaam, laat de armen onder u niet zuchten, neemt wat van uw sieradiën, geeft van 't beste. David en Salomo waren blijde, dat zij van hun goud en zilver gaven ten **dienste des Heeren**. Ik geef het uit Uwe hand, zeiden ze, en ze waren blijde, dat God ze daar een harte toe gegeven had. De Heere geeft het, opdat gij er een deel van aan anderen geven zoudt.

d. *Nog eens*, Ik geve ze u, zegt de Heere, opdat gij zien zoudt, wat gij verdorven hebt, Ik geve ze u, maar **zoo** gij ze misbruikt, zult gij mij vergrammen. Ik heb u Mijne gaven gegeven, opdat gij voor Mij neder zoudt vallen en zeggen, ik hebbe schuld, is het goede mij de dood geworden? Ik wil er dan liever van

afvliegen, en heffen mijn harte tot U op, vergeef mij dat ik kwalijk gedaan heb. Daarom komen wij nu nog tot het stuk niet, om u te vangen. Het is niet geschapen, opdat gij er u op verhoovaardigen zoudt, maar opdat gij zoudt zien, wat gij verdorven hebt. Zoudt gij u daarmede gaan oppronken, met hetgeen gij verloren hebt 3

Daar hebt gij nu ons stuk, waarom God de sieradiën, die Hij voor den val geschapen heeft, na den val gelaten heeft. Dan hebben wij gezien, of God geen kostelikheden in den mensch gelaten heeft na den val. Dan hebben wij gezien, wat Gods oogmerk daarin is. Na den val geeft God zelfs kleederen aan den mensch, een gewaad, daar zij zich mede versieren.

Nu geven wij 't stuk aan uw overleg. Kookt het, 't zal u niet vervelen. Acht stukken hebt gij, waar gij aan kunt zien dat gij geen gezegend zaad zijt. Toen hebben wij u de sieradiën voor den val ontdekt, en na den val. Nu zouden wij voortgaan, maar dan zouden we te lang zijn. Wij zullen 't daar dan bij laten, en bidden God, dat Hij dit ook aan ons en ulieden believe te zegenen, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-NEGENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin drie dingen.

- I. Wat voor sieradiën heeft God na den val overgelaten?
- II. Waarom geeft God ons kleederen?
- III. Welk is het noodig en ordentelijk gebruik van ons gewaad?

WIJ lezen, Jes. LXI : 9, Allen die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij zijn een zaad dat de Heere gezegend heeft. Daar liggen twee dingen in dit vers. Eerst, die niet gezegend zijn, zijn ook bekend, dat ze geen gezegend zaad zijn. Ten tweede, dat het gezegende zaad aan elk daarvoor bekend is.

Laatst zagen wij het eerste, hoe de ongezegenden aan elk bekend Wierden, hierin : 1. Zij deden wel vele deugden, maar zij deden 't met hun wille noch met hun vermaak niet. 2. Zij waren traag in 't goede. 3. Zij zweetten in kleine uitwendigheden, en zij waren bevroren in 't inwendige. 4. Zij namen de religie en de godvrucht tot een dekmantel. 5. Zij vergenoegden zich met een gedaante. 6. Zij bedrogen zichzelf en anderen, zij gingen met tranen en gebeden naar de helle. 7. Zij dachten niet veel over 't inwendige, daar liepen zij los over; hoorden zij vromen zuchten over hunne inwendige verdorvenheden, zij zouden er wel van zeggen, wat goddelooze menschen zijn dat! 8. Zij spraken veel van nederigheid, daar nochtans de wimpels van hoovaardij aan haar gezien worden.

Nu zouden wij tot het tweede deel komen, dat het gezegende zaad ook altijd gekend kan worden, op alle tijden, aan alle plaatsen, in alle omstandigheden. Gij moet niet zeggen, dat zal zoo zijn in 't laatste der dagen; neen, dan zoudt gij u verleiden. Gij moet niet zeggen, dat ze maar bekend zijn op een dorp of stad, daar een ernstige bediening is. Gij moet niet zeggen, dat er maar alle honderd jaar zoo een gezien wordt; neen, 't is eene zaak die onder en in 't midden van ons te zien is. Of gij den oogst wildet gaan zoeken als 't wintertijd is, en vroege rijpe vijgen als ze er niet zijn, dat zou tevergeefs zijn; daar zijn er onder ons, en daar is er geen een of hij is er voor bekend. Elk, die haar ziet, zegt, dat is een zaad dat de Heere gezegend heeft. Daar is geen goud, zilver, koper, of 't is er voor bekend. Zon, mane, sterren, ze zijn bekend. Goede en kwade boomen zijn bekend. Gezonde

en ongezonde menschen zijn bekend. Gij kunt zeggen, dat is een rijke, dat is een arme, dat is een doode, dat is een levende, dat is goud, dat is zilver; en moeten wij alleen dan onbekend zijn? Gij kunt het vatten, dat dat niet voor een tijd of in de laatste dagen is; elk die haar ziet, wanneer het is, zal ze kennen dat het een zaad is dat van den Heere gezegend is. Gij zult zeggen, gij hebt ons acht dingen gegeven, daar de ongezegenden aan te kennen zijn, zult gij dat nu ook doen? Ja, wij zullen u acht teekenen geven, daar zij aan te kennen zijn, en als 't God belieft, in 't vervolg nog al meer, zoodat het geen schrale dingen zijn.

1. Eerst, dat gezegende zaad maakt zich bekend ; waaraan? Daaraan, de Geest **Gods** rust op hen, gelijk als op Jozua en Caleb ; daar was een voortreffelijker Geest in hen. Het is een Geest, die uit God is. Gij zult zeggen, dat is **zoo** duister. Wij zullen 't u verklaren. Het is een overtuigende Geest; weet gij 't wel dat gij **zoo** verloren zijt? wilt gij 't wel weten ? Och ja. Het is een weekmakende Geest ; zijt gij hard ? Neen, ik ben als was. De Geest is als vuur ; zijt ge nu wel traag? Neen, ze zijn vurig van geest. Het is een biddende Geest; hebt gij altijd **zoo** kunnen bidden? Neen, de Geest zelf leert hen bidden, zoodat zij moeten zeggen, ik heb dat gebedje van God gekregen. Het is een geloofmakende Geest; hoe loopt gij **zoo** naar den Heere Jezus? Ik kan er niet afblijven, de Geest wil mij al met Hem vereenigen. Het is een versterkende Geest; Gij hebt mij versterkt met geest en kracht. **Micha** zei, Gij versterkt mij met kracht. Het is dan een overtuigende, weekmakende, biddende, geloovig en sterkmakende Geest; gij loopt overal door.

2. Het tweede teekentje, dat al, die hen zien, ze zullen kennen dat ze van God gezegend zijn, is, zij gaan meteen vragen, wat dat gezegende volk is, ik moet er bij wezen, zeggen ze, **Hand. IX**. Paulus poogde zich bij de discipelen te voegen. Al is 't een arm en verdrukt volk, zeggen ze, daar geef ik niet om, ik wil liever met dat volk mede doen, als op den troon van Egypte zitten, **Hebr. XI**: 25. Al moest ik mijn vader en moeder er om verlaten, en al dat in de wereld is, ik doe met dat volk mede, daar houde ik het mede.

3. Zij separeeren zich van de wereld. Zij zeiden tegen den Heere Jezus, laat ik eerst afscheid nemen van mijn volk en vaders huis, ik wil ze wel vergeten, **Ps. XLV** : 11, Ik wil voor dat volks **tente** liever liggen bedelen als een Lazarus, als dat ik met een **godlooze** hoop aan de tafel zou zitten.

4. Ach, liefste Heere Jezus ! zeggen zij, Gij zijt zeer hoog bij

mij geschat, wat heb ik al uit U gekregen, o Fonteine der hoven! Put der levende wateren ! Steen in Sion ! wat zijt Gij mij uitverkoren en dierbaar : Ik moet U kennen, ik moet U genieten, ik moet in U zijn, ik kan niet van U gaan, ik lig hier aan Uwe voeten. En dat is zoo geen eens, maar duizendmaal.

5. In de wereld, Heere ! kunt Gij mij niet **groter** geven als uzelfen, wat Gij mij in de wereld geeft, ik heb nooit genoeg als ik U mis, maar als ik U geniet, dan is 't al wel, het weinigje, dat een rechtvaardige heeft is veel, mijn hart schreeuwt en dorst naar U, Ps. XLII : 2 en LXIII : 2.

6. Ik kan niet verre van U **afleven**, Heere ! dat kan ik niet dragen, van verre te staan, te moeten zeggen : ik zoeken, maar ik vind niet; och Heere ! dat is mij als de dood, ik kan geen vreemding dragen, dan kwijne ik, als ik zou moeten in hardigheid leven, dan word ik confuis en gejaagd, ik heb geen plezier, dan als mijn harte nabij U is, Ps. LXXIII : 28. Wanneer zult Gij tot mij komen? hoe lang nog ? Ik kan geen uitstel dragen, Ps. XIII : 2.

7. Een zevende teekentje is : ik kan 't niet harden van U w Woord, ik kan 't niet zeggen, hoe lief dat ik Uw Woord hebbe, Ps. CXIX : 97. Wei David, daar zijn zoovele **deelen** in 't Woord, 't is raadgevende, ontdekkende, toetsende, troostende, bestraffende ; is dat ook lief bij u ? Och ja het. Heere ! daar is ook liefde en barmhartigheid in het Woord der bestraffing. Ik kan niet zien, zegt God, dat gij naar het kwade loopt, daarom bestraf Ik u ; Ik kan niet zien, dat gij zoo in een vollen loop naar het verderf loopt. Hebt gij ook liefde tot het vertroostende Woord ? Ja, Heere. Tot het toepassende en onderscheidene? Ja. Tot een hartelijke, zuivere bediening, daar de geestelijke klem is ? Och ja, dat is naar mijn harte, daaronder leef ik, ik denk dat ik anders niet te kerk geweest hebbe, dan weet ik niet wat er gesproken is, dan heb ik niemendal. Heere ! Uw Woord is mij als goud en zilver, 't is melk voor die jong zijn, 't is vaste spijs voor de ouden, 't is mijn rijkdom, 't is mijn raadgever ; Heere! als ik raad van noode hebbe, zoo loop ik naar Uw Woord.

8. Nooit hebben zij genoeg van dat onverderfelijke versiersel, maar van 't verderfelijke versiersel hebben zij veel teveel. Als 't God belijft, zullen wij er in 't vervolg nog andere teekenen bijvoegen. Nu zeg ik, van 't onverderfelijke hebben zij nooit genoeg, maar 't verderfelijke zeggen zij, moet weg, ik moet nederig wezen, 't moet niet maar praat zijn, maar ik moet de nederigheid **vertoon**en in mijn wandel. Zoo een hart heeft nooit genoeg van 't onverderfelijke, maar altijd teveel van 't verderfelijke.

Deze acht dingen brengt die bij uw harte. Bezit gij ze, zoo zijt ge een gezegend zaad. 1. Is er Geest in u ? 2. Poogt gij u bij de discipelen te voegen ? 3. Scheidt gij u van de wereld, gelijk als Ruth deed ? 4. Kunt gij van den Heere Jezus zeggen, wat een hooge en waardige Middelaar is Hij ? 5. Hebt gij zulk een dorst naar God. 6. Kwijnt gij, als gij verre van Hem leeft ? 7. Is 't Woord in al zijne deelen u aangenaam ? 8. Wenscht gij om 't inwendige versiersel en weinig om 't verderfelijke.

Wij hebben laatst, toen wij van de nederigheid gesproken hebben, gezegd, dat wij van de sieradiën der vromen spreken zouden, en zoo bezagen wij laatst, eerst de sieradiën vóór den val en daarna de sieradiën die God na den val heeft laten blijven, en wij zeiden, wat reden God had om het te laten blijven, niet opdat wij 't zouden misbruiken, maar opdat wij 't wel zouden gebruiken.

Om zeven of acht redenen had God het laten blijven. 1. Om te toonen wat een groot kustenaar Hij was. 2. Ook zei God, ik heb het van doen tot een wereldlijk heiligdom, Ik wil er schaduwen van maken. 3. Ik wil ze nemen als een prente van den hemel, de straten zijn goud, de poorten zijn paarden. 4. Ik wil er u uit doen besluiten hoe heerlijk het alles vóór de zonde was. 5. Zoo wil Ik u doen zien, hoe schadelijk en schandelijk de zonde is, wat een verderf ze over alles gebracht, en hoe zij alles ontglanst heeft. 6. Ik wou u doen verlangen naar dien nieuwen hemel en die nieuwe aarde, daar zal 't weer alles opgericht worden. 7. Ik wou u **altemaal** voor dat kostelijke, daar gij zoo naar jaagt, overtuigen, dat gij zooveel te meer jagen zoudt naar de genade en naar de heerlijkheid. 8. Ten laatste zeiden wij, God heeft het laten blijven tot een noodig gebruik en tot matige versiering, tot distinctie en onderscheid, en opdat zij u een prente zouden zijn van de kerk. Gelijk er in een huis vaten ter eere en ter oneere zijn, zoo is 't in de kerk ook. God heeft ze laten blijven, opdat wij onze liefde zouden toonen, en milddadig zouden wezen. God heeft ze laten blijven, om onze verdorvenheid te ontdekken, dat ook dat goede ons den dood werkt door 't misbruik. Nu hebben wij

I. Eerst, wat zijn de sieradiën die God na den val gelaten heeft?

II. Waarom geeft God ons kleederen ?

III. Welk is het noodig en ordentelijk gebruik van ons gewaad?

Verhaast ons en u niet. Wij zullen dit vooraf laten gaan, en dan zullen wij wel tot de zaak komen. Let eens op, als het u belieft. Eerst, wat voor sieradiën heeft God na den val nagelaten? Dan,

waarom geeft God ons kleederen ? Eindelijk, welk is het rechte gebruik daarvan ?

1. Wat het eerste aangaat: na den val geeft God groote sieradiën, maar Hij heeft als Richter, het heerlijkste er uitgenomen; zijn beeld, die kroon is van ons hoofd gevallen, die heeft Hij omgekeerd gesteld, die eerste dingen zijn voorbijgegaan. God heeft evenwel groote sieradiën gelaten. Wat ?

1. Eerst, een lichaam, dat zoo sierlijk en heerlijk is, dat, als gij 't wel bezieet, in zijne rechtheid, veelheid der leden, 't verscheiden gebruik derzelve, en gij wilt daar wat voor neder zitten, daar zal als geen geest in u zijn. Zegt gij, dat is geen oefening voor vromen : wel de grootste heiligen hebben daarmede bezig geweest. Hebt gij den nu zaligen Willem Teelinck in uw huis, dat boek van de sieradiën, leest het, en gij zult zien, hoe die heilige man daarover bezig is geweest, en gij zult er verwonderlijke dingen in vinden. De grootste heiligen in 't Woord hebben daarmede bezig geweest, Job, David, Salomo; dat geborduursel, daar moeten de allerheiligsten verbaasd over staan. Als gij maar eens een uurtje stil staat om 't minste lidje te bezien, gij zoudt u verbazen.

2. Een heerlijke ziel heeft God gegeven aan den mensch, dewelke meer is als een heele wereld. Willem Teelinck heeft de krachten ook bekeken van de ziel ; wat zijn ze heerlijk! Salomo zegt van de zon, maan, sterren, dat het krachten zijn die op de lichamen werken, maar Job zegt, mijne edele ziele, Job XXX. Ziel verloren, al verloren ; ziel gewonnen, al gewonnen. Hoe schoon een lichaam is, als er de ziel uit is, dan is 't al walgelijk.

3. God geeft sieradiën, en dat zijn de bevalligheden, die de mensch heeft; Hij geeft hem zulke gaven in 't verkeer met menschen, dat ze uw hart nemen. Dina stal het harte van Sichem, Jacob diende zeven jaren om Rachel. Een mensch wordt de lust van iemands oog, zoodat er het harte des menschen zich altemets in bezondigen kan, wegens al de sieradiën, die hij er in ziet.

4. De sieradiën na den val zijn de restanten van het beeld Gods, en wat is dat ? Die natuurlijke Theologie of godgeleerdheid ; het kennelijke Gods; de wet Gods; de consciëntie, die den mensch aanzet tot het goede en benauwt in 't kwade. God maakt u heerlijk door Zijne Wet en door de consciëntie. Waartoe ? Opdat gij Hem tastende vinden zondt. Ziet, zegt God, dat Ik u tot Mijne eere geschapen heb, zoo gij dat licht niet opvolgt, gij zult niet te verontschuldigen zijn.

5. Nog eens, ik doe u bij dat licht zien, dat er is waarheid en

valschheid, deugd en ondeugd, gij kunt dat niet meester worden.

6. Na den val komt God met dat heerlijk licht van Zijne genade, dan bij den een, dan bij den ander. Daar is er geen een, of hij heeft van zijn geruchte gehoord, dat gaat zoo in de wereld in 't rond. In de eerste wereld was 't algemeen, naderhand in 't Oude Testament was het wat particulierder, in 't Nieuwe is 't weer algemeener. Elk komt zoo op zijn tijd mede loopen, van allerlei slag van menschen, die den Heere niet kenden, komen tot Hem loopen, Parthers, Mooren, Scythen, zij komen al tot Hem loopen.

7. God verheerlijkt Hemzelve met dat sieraad, Zijn beeld, weder te herstellen in sommigen. Hij komt met de geestelijke bediening, en daar formeert Hij, daar scheidt Hij en herscheidt Hij, tot eere van God in Christus, daar worden ze van gedaante veranderd, totdat zij vlekkeloos voor Gods troon zullen gesteld worden.

8. Ten laatste geeft God dat sieraad : Ik zal u tot Mijne heerlijkheid een kleedje geven, gij zijt zoo schandelijk naakt, Ik zal u een kleedje geven, zegt God. Dat eens een arme bedelaar van een koning een kleed kreeg, wat een eere zou het wezen ? David wierd eens gekleed met 's konings geweer. Esther zond Mordechai een kleed toe. De koning Ahasveros zei, dat ze Mordechai 't koninklijke kleed zouden aandoen.

II. Nu komen wij tot het tweede stuk : waarom geeft God kleederen aan den mensch na den val ? Hebt gij uw leven dat wel overdacht ?

1. Eerst, uw kleed, dat gij maakt, deugt niet, gij hebt geen verstand, noch naar uwe ziel, noch naar uw lichaam, om het te beginnen, en hoe slecht zoudt gij dan uitkomen ? Ik zet u af, gij kunt u geen kleederen maken, veel min sieradiën, gij zoudt Mij met uw kleed vertoornen, zegt God, Ik zet u af naar ziel en lichaam. Heeft God ons afgezet, wij kunnen ons niet versieren of dekken. Ik neem het op, Ik dek en Ik kleed u, zegt God.

2. Het zullen kleederen van Mijn verstand en hand zijn, vertoort Mij niet, Ik wil u in u eigen kleed niet zien, gij zult naar Mijn zin en genoegen gaan. Even gelijk als een vader tegen zijn kind zegt, hoe stelt gij u zoo vreemd aan, gij zult naar mijn zin gaan. Izaak gaf Jacob kleederen. Jacob kreeg kleederen van Rebekka, zij bewaarde ze voor hem. Ik versta 't niet, zegt God, dat gij naar uw verstand gaat.

3. Ik wil u daardoor leiden, tot die gedachten, is uwe ziele niet bekleed, gij moet daar ook een kleed voor hebben ; ik rade u, dat gij van Mij koopt witte kleederen, om uwe naaktheid te bedekken, Openb. 11: 18. Heilige sieradiën, Ps. CX:3. Die kunt

gij niet missen, gelijk gij niet bestaan kunt met uw kleed uitwendig, zoo wou Ik u naar de ziel mede bekleeden. Woudt gij eens overkleed worden? Ik rade u, komt naar Mij. Ik zal u beschikken de kleederen des heils, Jes. LXI: 10.

4. Als Ik u kleederen geve, dan wil Ik hebben dat gij ze tot Mijne eere zult dragen, en niet tot ongenoegen, Ik kon u laten loopen hebben, gelijk de vervloekte Chamieten, naakt, ja gij zoudt u kunnen kleeden zonder zegen, dat gij niet warm zoudt worden, als Gij Mij geen eere geeft; Ik zou u kunnen kleeden en dat het u niet verwarmen zou, Ik zou u naakt kunnen laten loopen, gelijk de Philistijnen.

5. Ik geef u kleederen, zijn ze wel van uw eigene uitvinding? Neen; gij zult er dan ook niet mede pronken, zij zullen u tot geen trotschheid of pracht zijn. Als uw eerste voorouders kleederen maakten, 't waren bladeren van boomen, daar zij zich mede voor God bedekten, en 't was genoeg in dien toestand, zij hadden wel zooveel kostelijkheid gezien ; zal 't een mensch dan nu misbruiken? De zachte kleederen behoeven juist niet, de ruwen zijn al meer tot geruststelling van 't gemoed en bedekking. De zachte en ruwe kleederen hebben ééne oorsprong. In 't kleinste kunt gij Mij al meer verheerlijken, in 't zachte verheerlijkt gij u zelf. Ik geef het u, opdat gij eerlijk voor Mij bedekt zoudt zijn dag en nacht.

6. Ten laatste. Ik geve ze u, opdat gij zoudt zien, hoe walgelijk gij voor God en menschen zijt; als gij het misbruikt, of iemand aan een snoer parels, of aan een henniptouw opgehangen wordt, is hij daarom niet walgelijk? Of iemand aan zijn haar, of gouden ketting, of een hennipkoord opgehangen wordt, is hij niet even walgelijk? Of iemand naar 't gerichte ging opgeschikt, zou hij daarom niet walgelijk zijn? Ik en gij gaan naar 't gerichte van God, hoe walgelijk zouden wij wezen, dat wij ons opschikten? Ik zet u af, zegt God, gij zult naar Mijn genoegen doen. Ik heb ze u gegeven, opdat gij ze tot Mijne eere gebruiken zoudt. Als gij 't tot uwe eere doen wilt, dan zijt gij walgelijk voor God en menschen, dan zijt ge als een doodschuldige, die met goud en parels en een kostelijk gewaad naar het gerichte gaat, 't is hem geen eere. .

III. Nu het derde: welk is nu het noodig, eerlijk, deftig gebruik van de kleederen?

1. Eerst, om alle dagen ons te doen zien ons verlies. Ik gedenke heden aan mijne zonde, zei de schenker. Gen. XLI: 9. God geeft ons kleederen opdat wij zouden zeggen, nu zie ik wat ik door ééne

zonde en zoovele Godtergende zonde over mij gebracht heb.

2. Ik wil u niet alleen doen zien de zonde, maar Ik wil u indachtig maken uwe zonden, en hoe verdoemelijk gij voor God zijt. **Hamans aangezichte** wierd bedekt, dat was een teeken dat hij een dood man was; Ik bedekke u voor Mijn oog, zegt God, gij zijt een dood man door de zonde, denkt er aan, elke reize als gij u kleedt, denkt, ik ben een zondig en dood man.

3. Ach ! denkt aan uwe schande; stelt gij dan uw eere in uwe schande? Uw kleed is een schandvlek der natiën, gij, noch niemand kan die zien, of gij moet er aan walgen; uw naaktheid is uwe schande en uw zonde zij toont u hoe schandelijk en verdoemelijk gij voor God zijt, niemand mag dat zien als met schaamte.

4. Uwe straffe wil Ik u te binnen brengen. De eerste straffe van de zonde was beschaamd voor God te zijn, en voor uzelf, dat gij een kleed moest hebben; 't is u zulk een brandmerk, kleederen te hebben. Paulus zei: ik ben vijfmaal gegeeseld, van de Joden heb ik veertig slagen min een, ontvangen; alle dagen worden wij van God geslagen, als wij ons kleeden, zoolang wij leven ; Ik zal u alle dagen een brandmerk geven, zegt God, 't is uw eere niet dat gij gekleed gaat.

5. Het geeft te kennen uw groot gebrek; gij komt arm in en gij gaat arm uit de wereld, gij kunt niet bestaan voor hitte noch voor koude, voor nat noch droog, voor wind noch vuur, gij hebt niemendal, arm komt gij in de wereld, arm moet gij er uit, gij kunt u niet bedekken voor eenig seizoen.

Wat dunkt u nu, toehoorders, past het ons sieradiën tot hoogmoed aan te trekken? Als wij ons kleeden, moeten wij :1. Aan onze zonde denken. 2. Aan onze doodschuld ; daar is ons aangezicht en geheele huid mede bedekt. 3. Aan onze schande; wij mogen ons zelfs niet zien van ons hoofd tot de voetzool, niets is er als schande, zullen wij dan onze eere in onze schande stellen? 4. Nog eens, het is tot onze straffe; wij krijgen alle dagen een slag, 't is een oordeel tot straffe. 5. Och hoe arm zijn wij ! Wij hebben geen kleed, wij kunnen voor U niet bestaan, voor Uwe hitte noch koude, Heere!

Nu vraag ik, past het ons te pronken? Of voegt het ons nederig te zijn? Als wij dat vooraf gezegd hebben, zult gij moeten zeggen, wij vallen neder. Wij weten niet hoe gij er tegen in kunt. Wij zullen u er niet af prediken zoo 't Gods Geest niet doet. Als 't nu God belieft, zullen wij naar het Woord de sieradiën voor u openspreiden. Ik wenschte, dat dit nu mag gezegend zijn aan ons allen, tot **Godes** eere, Amen.

HONDERD-EN-TIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin men vindt :

- I. Een vriendelijk verzoek.
- II. Al de sieradiën als op een kleed uitgespreid.
- III. Zes daarvan verhandeld.
- IV. De gemeente voor het stuk geroepen.

WIJ lezen, Jes. LXI:9, Alle, die haar zien zullen, zullen ze kennen dat zij een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Om den zegen uitwendig te hebben, wat is daar al om te doen geweest in de wereld ? Maar om den zegen Gods te hebben, wat is daar al om te doen? Ezaü schreeuwde, zegent mij, ook mij, mijn vader, Gen. XXVII: 38. Jacob in zijne worsteling zei : Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent, Gen. XXXII: 26. Hij was van zijnen Vader gezegend, nu was 't een ander dien hij bij zich had ; Num. VI, zegt God, gij zult Mijn volk niet laten gaan, of gij zult Mijnen zegen op hen leggen. Deut. XXVIII, wat is het liefelijk zoo in alles gezegend te mogen zijn ? In uwen baktrog en in alles wat dat er is, vers 5. Maar wat is 't verwonderlijk te mogen zeggen : Ik ben gezegend met alle geestelijke zegeningen in den hemel in Christus, Eph. 1 : 3. Wat zal dat lief zijn om te hooren, Matth. XXV : 34, Komt, gij gezegenden Mijnes Vaders, beërft het koninkrijke, hetwelke bereid is van de grond-
legginge der wereld.

Al is 't nog zoo liefelijk gezegend te zijn, zoo kan iemand een gezegende zijn, dat het voor hem verborgen is. Het kan zijn, dat het van een ander gezien wordt en dat de gezegenden het zelfs niet zien. somtijds kan 't uitwendig gezien worden, dat iemand een gezegende is en inwendig niet. Laban zei tot Abrahams knecht, komt in, gij gezegende des Heeren, Gen. XXIV : 31. Een ander, die er op let, ziet dikwijls wie de gezegenden Gods zijn.

God laat het ook voor den gezegenden altijd niet verborgen blijven. God zei eens : om drie of om vier overtredingen zal Ik u niet straffen, daar zijn geen twee of drie zegeningen voor de gezegenden, maar daar hangt daar zoo een bos druiven, daar een zegen in is.

Wij hebben u acht bliken gegeven, waar de gezegenden des

Heeren aan te kennen zijn. 1. Eerst zagen wij, onder die zegeningen was dat zij veranderd waren, Elja strekte zich over 't doode kind en 't wierd levende ; de Geest strekt zich over het harte en zij worden levende. 2. Zij scheiden zich af van al die geen gezegenden zijn. 3. Zij voegen zich bij al de gezegenden, al waren zij in den oven. 4. Zij vlieden naar den Middelaar, zij kunnen buiten Hem niet leven. 5. Zij hebben God zoo gaarne dicht bij hun harte en hun harte dicht bij God ; zij kunnen in al 't gewoel niet leven, ik heb zulken trek, zeggen ze, om bij U te **wezen**. 6. Zij kunnen geen vervreemding dragen. Och Heere! ik ben bekommerd, mijn harte is **zoo** hard, ik kan 't niet dragen. 7. Het Woord is hun **zoo** lief, zelfs het bestraffend Woord ; daarin zien zij de liefde en barmhartigheid Gods in het dreigende deel. Waarom ? Ik wil u daardoor van de zonde afhouden, zegt God. 8. Zij hebben hun leven niet genoeg van de inwendige sieradiën, maar van de uitwendige hebben zij meteen hun bekomst.

Nu zullen wij u er nog acht geven, 't is aan geen drie of vier te zien.

1. Eerst, zij kermen **zoo** over de inwonende zonde, dat zij van buiten en van binnen **zoo** goddeloos zijn; ik ben **zoo** slim als iemand, zeggen ze. Och Heere! zeggen zij, dat kan ik niet dragen, ik ben **zoo** zondig, ik ben een vuile modderpoel, een zondige klomp is mijn harte, Rom. VII

2. Zij zullen hun leven niet zeggen dat de weg naar den hemel te eng is, integendeel, zij is mij nooit te nauw of te eng, ze is mij niet lastig, maar ze is liefelijk en ruim genoeg, die enge weg is een heilige en veilige weg, daar zal mij niemand van afkrijgen, Job XVII : 9, De rechtvaardige zal zijn weg vasthouden.

3. De ruime weg van de zonde is mij veel te breed, daar zal mij niemand meer opkrijgen, zeggen zij, al was 't mijn vader of moeder, man of vrouw. Ik wil u wel liefhebben, maar in den Heere ; maar dat moet gij mij ten goede houden, als gij mij daartoe lastig valt, **zoo** zal ik met liefde en eerbied zeggen: wat heb ik met u te doen, Joh. II : 3.

4. Gij zult ze daaraan kennen, ze zijn langs den rechten weg tot den zegen gekomen. God heeft ze aan zichzelf ontdekt verlegen en verslagen gemaakt. Daar is ook geen andere weg om tot geloof te komen als langs den weg van ontdekking, verlegenheid en verslagenheid. Als **zoo** een zich den zegen toepast, hij heeft het geen roof te rekenen, hij heeft ze niet gestolen, noch hij is er niet bedriegelijk aan gekomen, gelijk een Jacob, die kreeg ze door bedrog, Gen. XXVII. Adam voor den val wou door een kwaden weg tot den zegen komen, hij wou de Godheid rooven. De Heere

Jezus was God, maar Hij roofde 't niet; waarom Paulus van Hem zegt: die in de gestaltenisse Gods zijnde, geen roof geacht en heeft Gode evengelijk te zijn, Phill. II: 6.

5. Al de gezegenden hebben eenerlei harte, eenerlei staat, eenerlei spraak, eenerlei ondervinding; of gij er een ziet, of gij ze allen ziet, dat is net hetzelfde. Dezelfde mensch is op den eenen dag sterk, op den anderen zwak ; op den eenen dag vroolijk, op den anderen druipt zijn ziele weg van treurigheid; hun stand is vast, maar hunne gestalten niet; och, die veranderen zoo naar 't believe des Heeren.

6. Gij zult vinden, dat zij zich **altemaal** zoo gaarne onderzoeken; is uw en mijn werk waarheid, wij zullen ons gedurig onderzoeken; Ik wou niet gaarne, zegt zoo een, met een leugen in mijne rechterhand naar de hel gaan, daar schrikt mijn harte voor; daarom zegt hij : laat God, laat mijn gemoed, laat het Woord, laat elk spreken.

7. Zij winnen zoo gaarne wat. Ik wou dat gij mede ging naar den hemel, Agrippa, zei Paulus, Hand. XXVI : Daartoe leggen zij hun talentje aan. Allerliefste Heere, zeggen zij, zál 't geen winste doen ? Men bestaat malkanderen dikwijls na in den bloede ; laat mijn talentje toch wat winnen, Matth. XXV : 15, de goddeloozen omreizen dikwijls zee en land, och laat mij ook zoo doen, om iemand te winnen.

8. Ach Heere! zeggen zij, ik ben **zoo** klein voor Uw **aangezichte**, ik kan mij nooit genoeg verkleinen in- en uitwendig, 2 Sam. VI: 22. Ik zal mij nog geringer houden en aanstellen dan alzo. Johannes, gij zijt immers zoo klein als gij wezen moet; ik moet nog al minder worden, zegt hij, en de Heere groot, Joh. III: 30.

Daar hebt gij nu wederom acht teekentjes. Als 't God belieft, zullen wij er in 't vervolg nog zeven of acht bij doen. Gij moet er geen twee of drie maar hebben, maar heele menigten. Dit zijn dan nu acht teekentjes. 1. Dat harte heeft van de zonde smarte. 2. Den **engen** weg verkiezen zij. 3. De breede is altijd te breed. 4. Zij hebben den zegen op de rechte wijze gekregen, zij hebben ze niet gestolen. 5. Ziet gij er een gij ziet ze al ; zij hebben één hart, één oogmerk. 6. Zij onderzoeken zich; och God zeggen ze, ik zou niet gaarne met bedrog sterven, met een leugen in mijn harte. 7. Het is een winnend volk, zij moeten wat winnen voor den Naam van den Heere; ik wou, zeggen zij, dat ik een zegen had. Ze zijn nederig, heel klein, nooit klein genoeg.

Gij weet, geliefden, dat wij de vromen eens tot het beschouwen van hunne feilen willen brengen. Gij zult zeggen, kan elk, die hen kent, uitwendig zien, dat zij een zaad zijn, dat van den Heere

gezegend is, zoo kunnen zij ook hunne feilen zien. Wij hebben tegenwoordig deze vier dingen te doen:

I. Een vriendelijk verzoek.

II. Zullen wij al de sieradiën voor u uitspreiden.

III. Zullen wij ze van stuk tot stuk bekijken.

IV. Zullen wij u er voor roepen.

Zet u een weinig. Eerst, wij hebben een vriendelijk verzoek aan u. Dan, zullen wij al de sieradiën voor u spreiden als op een hoop. Dan, zullen wij er zes nader verklaren. Eindelijk zullen wij er u dan voor roepen

1. Eerst hebben wij een vriendelijk verzoek aan u: 't is niet zwaar, laat het u niet vervelen. Tertullus zeide eens tot Felix, hoor ons naar uwe gewone bescheidenheid; ik verzoeke dan ook, dat gij ons bescheidenlijk en met lankmoedigheid hoort. Gij zult zeggen, gij noemt zooveel, wanneer zult gij er uitkomen? Als God ons leven belooft te geven, zullen wij er wel uitkomen. Mogen wij niet wel, daar een groote rolle van vloeken is, een groote rolle van zonden optellen? Wie kan hier zijne afdwalingen verstaan? Gij zult er een schuld vinden, groot tot aan den hemel. Wij kunnen dat in geen een uur afhandelen.

Geliefden, zou het u kunnen vervelen, dat wij hier eenige uren in bezig zijn? Hebt gij misschien niet al uw leven bezig geweest in u te versieren? Hebben misschien uwe ouders u de hoovaardij en de versiering niet meer ingeplant, als de leere en vreeze des Heeren? Hebben zij van de versiersels niet met u gesproken, aan hun tafel, langs den weg? En zou het u dan vervelen, dat wij eenige uren zouden bezig zijn om het er uit te halen? Gij hebt misschien veel meer tijd versleten om op uwe versierselen te letten, als om op uwe ziel te letten. Hoeveel uren op een dag, en dagen in de week, en weken in de maand, en maanden in een jaar, en jaren in uw leven hebt gij wel versleten om daarop te denken? En wie weet, waarmede gij uw leven nog verslijten zult? gij zult mogelijk nog al niet ophouden.

Nog eens, zou het u kunnen vervelen, als gij eens denkt, hoe weinig uurtjes wij verslijten in 't u wijs te maken, hoe godtergende en zielbenadeelende het is, dien opschik zoo te bekijken? Nog eens, ge zelf zoudt ons beschuldigen als wij zwegen, als God het ons ontdekt. Dat er een wondheeler in uw huis kwam, en hij vond u van 't hoofd tot de voeten vol etterbuilen, zoudt gij wel zeggen: man hoe lang zijt gij dan bezig? moet hij 't een of ander overslaan dat het verrot? zoudt gij wel zeggen: gij hebt zoo langen tijd er toe van noode? Ten laatste, als wij 't al zullen gesproken

hebben, of 't u verveeld heeft, zoo zullen wij kunnen zeggen: allerliefste Heere, wij hebben ze zoeken te behandelen, gelijk als Gij ons hebt te zien gegeven. Het en mag u niet vervelen.

11. Gij zult zeggen: komt gij nogal tot het stuk niet? Ja, wij zullen de sieradiën van een Christen, de trotschheid van zijn harte u eens zoeken voor het oog te brengen. Daar zijn er zoo al verscheiden en velerlei soorten. Daar zijn er die 't lichaam betreffen. Daar zijn er die 't huisgezin betreffen. In onze **gesten** vertoonen wij ook ons hoog harte. En dan zijn er nog sieradiën van inbeeldingen. Ik zeg, daar zijn er, die 't lichaam, het huisgezin, de **gesten**, die het hart en de inbeeldingen betreffen. Wij hebben tegenwoordig voor, ze zoo in een hoop voor u neder te leggen, opdat gij zoo van alles een begrip zoudt hebben.

Wij lezen in 't boek der Richteren in 't VIII kap., dat Gideon tot het volk dat hem gevolgd had, zeide: ik heb eene begeerte, geeft mij elk een gouden voorhoofdsiersel ; dat willen wij gaarne geven, zeiden zij, en zij spreidden een kleed op de aarde, en elk spreidde 't daarop. Zoo zeggen wij ook: wij zullen het kleed van de bediening nemen, en spreiden al de sieradiën daarop. Geef ze ons dan eens. Zoo zijn er natuurlijke sieradiën, kunstige, die tegen de **nature** zijn; uw opschik in de kerk, onkuische sieradiën en bedriegelijke. Wat nog ? Wij zullen 't zoo ordentelijk voor u zoeken neder te leggen. Dan zijn er de sieradiën van uw gebouw, dan van uw huisgezin, dan van uwe maaltijden, dan van uw ziek zijn, dan van uw sterven, in uwen dood, dan de sieradiën van uwen zwier, in uwe beesten, in uwe **knechts**, dan van de sieradiën van verandering, dan de sieradiën, daar gij uzelf gebrek door doet lijden, dan de sieradiën van uw martelaarschap, gij wordt als martelaar door uwe goddelooze en duivelsche versieringen, dan de sieradiën van uw hoofd, dan van uw harte. Wie zal al de kramerijen ophalen ? Geliefden, daar hebt gij ze als op een kleed uitgespreid. Die zullen wij **altemaal** in de hand van uw verstand zoeken te geven, en dan zullen wij er u voor roepen.

III. Tegenwoordig zullen wij er zes zoeken voor u te brengen. Welke zijn die?

1. Eerst, de natuurlijke. God belooft altemets menschen als een zonne te maken, leden ter eere te geven, die geen sieradiën noodig hebben. Wat begiftigt God menschen in de **nature**, in leden, in **verwe**, in gaven, met schoonheden! Saul was van zijne schouders en opwaarts **hooger** dan al het volk. Van David lezen wij, van zijn schoon rood en blank **aangezichte**, 1 Sam. XVI. Absalom, die stal het harte van gansch Israël. De dochteren Jobs waren de

schoonste van den lande. Eliab was zoo schoon van statur, dat God tot Samuëlzeide, laat zijne schoonheid u niet lokken. Als God een mensch zoo versiert, in leden en gesten, in plaats dat hij zou denken, schoonheid is bedrog, wat draagt hij dikwijls een hoog herte daarop, al is 't dat zijne heerlijkheid is als eene bloeme des velds en als het gras.

Wat een hoog harte had Absalom op zijn haar, daar hij een martelaar door geworden is! wat verheft men zich op zijn postuur, op zijne krachten, op de omdraaiinge van zijne heupe, op het bevallige van 't eene of 't andere, dat zij denken dat sierlijk is! zij denken niet, dat dat schoone haast in wat walgelijks kan veranderen. Dat is het eerste sieraad, de natuurlijke schoonheid. Gij moogt u niet verheffen op hetgene dat God u gegeven heeft: dat past niemand. Hebt gij eenige leden ter eere, laat ze tot eere van God zijn. In dat misbruik is elk schuldig, zelfs ai is iemand maar in één deel schoon.

2. Daar zijn sieradiën, die 't lichaam betreffen, en dat zijn kunstig gemaakte sieradiën, die versieringen van goud of zilver, 1 Tim. II : 9. Daar is haast niet een lid aan het lichaam, daar men dat niet aan doet. Daar zijn voorhoofdsiersels, oorsiersels, hals-sieraden, lip- en borstsiersels, kousebanden, wijde rokken, kunstige kleederen, zegt God. Gij moet niet denken, dat wij teveel zeggen. Jes. III deed God die koffer der hoovaardij van de dochteren Israëls eens open voor den Propheet, van vers 12 en nederwaarts. Zet u daar eens voor, en bekijkt ze eens, of gij er niet beschreven wordt met gouden ketens en parels om den hals, en met gouden ringen aan de vingers. Zelfs die leden, die geen versiering noodig hebben, die pikt men, die blanket men. Wierden die zwarte dingen eens zwarte pestbultjes, hoe zoudt gij staan zien, dat blanketsel op het aangezichte en op de oogen! God zegt: gij pronkt er mede, gij schuurt er u mede, 't zijn gemaakte schoonheden. Zij staan dikwijls tusschen kam en spiegels uren lang, en zij vergeten die eene spiegel, de Wet, zegt God, Jac. I: 25. Die kunstige, daar is elk toe te krijgen, de een stijft de ander, den een schikt den ander op, Esth. II, staat, wat Hegaï al hadde om de maagden te versieren, welriekende olie en andere dingen.

3. Ook zijn er sieradiën, die 't lichaam betreffen, die onnatuurlijk zijn. Gij zult zeggen: zal er hoovaardij zijn, die tegen de nature is? Ja, daar krijgt een man lust tot een vrouwen-gedrag, en een vrouwe tot een mansgedrag; 't is tot uwe schande, gij zijt een gruwel in Mijne oogen, zegt God, Mijn toorn ontsteekt er over tegen eene gansche gemeente. Gij meent altemets, wat passen de

sieradiën bij 't Avondmaal, 1 Cor. XI. Zal de man, zegt God, gedekt gaan als eene vrouwe? Zal de man lang haar dragen als eene vrouwe? Zal een man zijne kleederen willen veranderen? zijn zwart wit willen maken? of zijn wit zwart? Zult gij 't anders maken als dat Ik het u gegeven heb? Zult gij tegen de nature voor jong willen gegroet zijn, als gij oud zijt? Uwe oogleden, uwe wenkbrauwen zullen u verklappen. Heb Ik 't u daarom gegeven? zegt God. Neen, ik wil u niet anders toegetakeld hebben, Ik wil 't niet hebben, dat gij u opschikt tegen de nature. Het steekt dikwijls zoo af, dat het elk zien kan, en men ziet het dikwijls aan een deel burgers ook, en zelfs aan zulken, dien 't het minst past en daar men 't niet van verwachten zou. Het is een schande, al die optooiinge en vlechtinge des haars. Van de vrouwen staat, dat het leelijk voor haar is geschoren te worden, en zij doen 't evenwel, en dat zij gedekt behooren te zijn, maar zij gaan bloot tegen de naturc, 't is schrikkelijk. Daar hebt gij dan de natuurlijke, de kunstige, en die tegen de nature zijn.

4. Hebt gij de onkuische, zoodat het elk zien kan, van voren, van achteren, op het hoofd, van onderen. Hoevele vrouwenlieden, van **welker** tooi men wel zeggen mag, 't roept al dat het een hoerenversiersel is. Spr. VII: 10. Zij lonken met het **gezichte**, zij gaan trippelende, zij gaan weelderig henen, zij versterken het aangezichte, zij laten 't voor niemand neervallen, ze zijn assurant. Wat zit er een trotschheid in haar ! zij durven 't doen, zij weigeren schaamrood te worden. Komen de manlieden als boeven, zij als hoeren, met wijde rokken, met ontbloote leden, tot ontdekking van haar eigen en eens anders verdorvenheid.

5. Daar zijn bedriegelijke sieradiën, dat gaat gruwelijk er over heen. Men is leelijk en men wil schoon zijn ; men is oud en men wil jong zijn ; men is arm en men wil rijk zijn, en men bedriegt zoo door de sieradiën een ander ; men is Lea en men wil voor een Rachel passeeren ; men wil een glad man voor een harig man doen passeeren ; men weet dat de zaken van zijn beroep slecht staan en men steekt op, maar 't is om te ontleenen en 't niet weder te geven, 't is om vertrouwen te verwekken; men heeft een huwelijk in 't hoofd, men geeft voor dat men zoo of zooveel middelen in de wereld heeft, en 't is bedrog ; men is arm in de **beurze** en men bedriegt met **gesten** en met versieringe; men heeft een harte dat ondeugdzame gedachten smeedt.

6. Dan hebt' gij nog Godsdienstige en Kerkelijke sieradiën, daar wij zoo dikwijls van gezegd hebben : O God! laat de wereld toch uit de kerk blijven, maar laat de kerk uit de wereld niet gaan !

Daar zei eens een oud Christen, geen wereld mag er in de kerk zijn, zult gij pronken en pralen voor het oog van God ? Senéca gaf aan zijn vriend voor al zijn leven een goeden wijzen raad, en wat was die ? Waar gij zijt of wat gij doet, verbeeld u dat eenige van de opperhoofden van de Romeinen u zien, en ik verzekere u, dat gij nooit iets oneerlijks zult doen. Maar mogen wij u wel een goeden raad geven? Als gij voor het oog van God komt en onder 't oog van God komt, gedenkt dan aan 1 Cor. XI: 10 dat gij eene macht op het hoofd hebben moet, om der engelen wille, en ik doe er bij om Gods wille, bijzonder als gij ten Avondmaal gaat, zult gij u dan versieren ? Daarom zijn onder u vele zwakken, vele **kranken** en velen slapen, dat is sterven, 1 Cor. XI: 30. Meent gij dat God zich dat niet aantrekt? Jac. II, zult gij daar komen pralen met een ring aan uw hand ? met uw beste kleed ? met uw beste boek ? voor het oog van die zegt : Ik wone in de hoogte, maar ook bij dien, die eens verbrijzelden en nederigen **geestes** is, Jes. LVII: 15, die zegt : Ik zie op den arme en verslagene van geeste, Jes. LXVI : 2. Dat zijn zoo de kerksieradiën, daar komt men opgeschikt en men ziet stilletjes om of 't de een of de andere niet ziet.

Daar hebben wij er u nu zes genoemd, laat het u niet vervelen. Eerst hebt gij ons verzoek gehoord. Daarop hebben wij u een kleed gespreid, en daar al de sieradiën, tot vele in 't getal toe. Toen hebben wij de lichaams-sieradiën bekeken. 1. De natuurlijke 2. De kunstige. 3. Die tegen de **nature** zijn. 4. De onkuische. 5. De bedriegelijke. 6. De kerkelijke.

IV. Nu voor een vierde roepen wij u voor 't stuk : wat is ons part en deel. Waar vindt gij u schuldig? Proeft de reden en oordeelt. Wij willen u niet bezwaren, oordeelt zelfs, anders eischen wij niet. Zoo gij willig zijt, zet er u dan voor, van stuk tot stuk, en ziet waar gij schuldig zijt. Is 't nog in den top niet, is 't tenminste niet in zijn begin ? Voelt gij er geen trek toe? Smeedt het niet in uw hart ? Pleit gij er niet voor? Het heeft misschien zulke wortels in u geschoten, dat gij er voor pleit en spreekt ?

Nu, als 't God belieft, zullen wij in 't toekomstige zoeken voort te gaan. De Heere zegene dit Zijn Woord aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-ELFDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

Waarin wederom :

- I. Een vriendelijk verzoek.
- II. Zes sieradiën van een Christen.
- III. De gemeente voor 't stuk geroepen.

WIJ lezen, Jes LXI : 9, Allen, die haar zullen zien, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn, dat de Heere gezegend heeft. Wij hebben eerst acht teekenen gegeven, waaraan dit gezegend zaad te kennen is. Dan hebben wij er nog eens acht gegeven. Wij zullen er wederom acht bijvoegen.

De acht eerste waren: 1. Daar kwam geest en leven in hen. 2. Zij gingen zich afscheiden van de dooden. 3. Zij voegden zich bij de levendigen. 4. Zij kregen den Middelaar in 't oog, daar liepen zij dikwijls naar toe. 5. Zij **wierden** zoo gezet op ééne zaak in de wereld, die kunnen noch willen zij niet missen, de gemeenschap Gods. 6. Zij kunnen geen vervreemdingen dragen tusschen God en hun harte. 7. Zij hebben het Woord in alle deelen zoo lief, niet alleen het vertroostende, maar ook het dreigende deel, daar zien zij ook barmhartigheid in. 8. Zij hebben altijd genoeg van 't verderfelijke versiersel, dat is hun een last, maar nooit genoeg van 't onverderfelijke, dat is hun lust.

Toen voegden wij er nog acht bij. 1. Het eerste was, zij kunnen met de inwonende zonde niet vereenigen. 2. De breede weg is hun al te breed. 3. De enge weg is hun nooit te nauw. 4. Zij kwamen niet bedriegelijk aan den zegen, maar op een rechte wijze. 5. Het was al eender slag van volk; hoorde gij er een, gij hoorde er honderd ; hun staat is vast, maar hun gestalte veranderlijk. 5, Het is zulk een onderzoekend volk. 7. Zij willen niet ledig voor God komen, maar zij zouden gaarne hun man, vrouw, kinders of dienstboden mede slepen naar den hemel, zij zoeken winste te doen met hun talentje. 8. Zij zijn zoo klein bij **zichzelf**, nooit klein genoeg, daar zit altijd nog al teveel zuurdeeg van hoogmoed in hen.

Staat de olie stille? Och neen, geeft nog een vat, 2 Kon. IV : 6. De teekenen zijn ook nog niet stil. Tegenwoordig hebben wij nog acht teekenen.

1. In de eerste plaats, zij hebben een vochtig hart en oog, zij

schreien, ze zijn zoo week. Gij zult er geen een zien, is hij wat hard, 't is hem een last; zij hebben een vochtig hart en oog Ps. VI. Die man lag op zijn bed te schreien, die een leeuwenhart had. Die kloekmoedige Paulus zeide, ik diene den Heere met alle ootmoedigheid, ende vele tranen, Hand, XXVIII: 19. Petrus, die wel eens zoo zeide, al verlieten zij U allen, zoo zal ik U doch geenszins verlaten, die gaat al schreiende langs de strate als een kind, Matth. XXVI: 75; en Job XXX: 20, Ik schreie tot U.

2. Het zijn zulke getrouwe menschen, gij moogt er staat op maken, gij moogt ze wel wat toevertrouwen, zij hebben barmhartigheid van den Heere gekregen om getrouw te zijn, ze zijn zoo trouw aan God en Zijne zaak, aan de vromen, aan hun vrienden, aan hun naasten, en zelfs aan hun vijanden, maar allermeeft zijn ze God houw en getrouw tot den bedelzak toe, getrouw tot den dood, Openb. II: 10.

3. Niet alleen zijn ze week, trouw en oprecht, maar ze zijn ook zoo openhartig, niet geveinsd, hun hart ligt op hun tonge. Daar zijn geen grooter vijanden van geveinsdheid als dat gezegende zaad. In den XXXII Psalm lezen wij, daar is geen bedrog in haren geest, vers 2. Het zijn rechte Nathanaëls, daar is geen bedrog in hun harte of tong, zij vertoonen niet meer als dat zij van binnen bezitten.

4. Het zijn zulke voorzichtige menschen, ze zijn niet los noch onbesuisd, ze leeren tijd en wijze kennen, ze nemen hun stondektes waar, 't zijn lieden, die oogen in 't voorhoofd hebben, ze zijn oprecht als de duiven, voorzichtig als de slangen, doch zij zoeken er de listigheid af te houden, zij rekenen de tijden als die van Issaschar.

5. Het zijn menschen, die zeer standvastig zijn, zij zullen zich tot geen stuk begeven, voor dat ze er met God over raadplegen. Eer zij zich ergens toe begeven, zitten zij neder, en dan vellen zij oordeel; zij houden zoo een vasten tred; de wereld heet het koppigheid, maar God noemt het anders, die noemt het standvastigheid, 1 Cor. XV: 58. Wereld, als gij het zoo noemt, doet gij anders niet als het werk Gods des duivels werk noemen; 't zijn standvastige menschen.

6. Ze zijn zoo uitermate verheugd, als de Koning voorspoedig rijdt op het woord der waarheid, als er inkomsten komen, als er een handje vol koorn is, dat ruischt als de Libanon, als het al in roere raakt; ze zijn zoo blijde, als er velen toekomen, als men zeggen moet, in dat huis, in dat mensch is genade gekomen, deze en die is daar geboren, Ps. LXXXVII: 5.

7. Zij zijn zoo bedroefd, als het werk Gods wat stille staat, en

als des duivels werk toeneemt, of als er vervolgingen komen. Ze zijn zoo medelijdig met die het kwalijk gaat, ze zijn zoo medelijdig in 't bijzonder met de kwalijkvarenden van Sion, zij zouden ze wel eens bezoeken willen en een kleedje of wat te eten geven, Matth. XXV. Zij gedenken der gevangenen, alsof ze zelf gevangenen waren. Ze zijn zoo medelijdende; als één lid lijdt, zoo lijden alle de leden mede, 1 Cor. XII: 26.

8. Wat deugd dat zij doen, ze maken er niet veel beslag van; ze zijn van de stillen in den lande; ze hebben weinig praat, maar veel daad; ze maken van al hun deugden en van al hun zegeningen zoo weinig beslag als van hun aalmoezen, hun rechterhand weet niet wat hun linkerhand doet. En dat gaat zoo zijn gang, ze doen hun werk stil, zij geven al de eere aan God.

Daar hebt gij wederom acht teekens. De olie staat nog al niet stil. Als 't God belijft en wij leven, zullen wij er in 't toekomende u wederom acht geven.

Gij weet, dat wij bezig zijn in 't stuk van de nederigheid. Wij hebben 't zoo verre gebracht, dat wij de nederigheid uitwendig bezien hebben. Laatst bezagen wij de sieradiën van een Christen.

Toen deden wij eerst een klein verzoek, wij zullen nu weder een klein verzoek aan u doen, en dan zullen wij voortgaan.

I. Zullen wij een vriendelijk verzoek aan u doen.

II. Zullen wij wederom zes sieradiën voor u stellen.

III. Zullen wij er u eens voorstellen, en zeggen, oordeelt van uzelfen.

I. Wat het eerste aangaat. Toen deden wij een klein verzoek, dat wij zoolang bezig waren, eer wij tot de zaak kwamen, en daar gaven wij reden van. Nu zeggen wij, laat er aan uw aangezichte niet gezien worden, dat gij in uw harte zegt: wat een vermoedheid! Nu is 't, wordt niet toornig als de sieradiën van een Christen ontdekt worden. Waarom doen wij 't?

1. Eerst, wij doen 't in navolging van de heilige mannen in het Woord. 1 Petri II:1, Legt af alle kwaadheid, lastering, toorn, bedrog. Jac. I: 21, weest niet toornig, doet alle boosheid weg, werkt de gerechtigheid, en ontvangt met zachtmoedigheid het woord, dat in u geplant wordt. Gij moet dan niet kwaad worden, als de sieradiën van een Christen worden opengelegd.

2. Als gij gemelijk wordt in die zake in den godsdienst, dat gaat gepaard met een soort van hardnekkigheid; gemelijkheid brengt u tot hardnekkigheid, en dat grenst aan de boosheid der duivelen. Joh. VIII, daar wierden zij ontdekt als overspelers, zij dropen weg maar zij beterden zich niet. Jer. XLIV, Als gij gemelijk

wordt, zult gij dat haast hebben: aangaande het Woord, dat gij gesproken hebt tot ons in den name des Heeren, wij en zullen u niet hooren; als wij dat doen, zeiden de wijven, wij en doen 't niet zonder onze mannen, wij moeten onzen mannen behagen.

3. Wij verzoeken, dat gij u niet vertoornt, want dan zult gij haten die uw vriend is, omdat hij de waarheid zegt. Wat zonde is dat, als gij toornig wordt op uw besten vriend? Aza wierd toornig op zijn besten vriend. Achab zei tegen Elia, hebt gij mij gevonden, o mijn vijand, en hij toog gemelijk weg, 1 Kon. XXI : 20. Dan zou zoo een wel zeggen, gaat weg, wat hebben ik en gij met malkanderen te doen? Ik zeg dan, God die zegt, ontvangt het Woord van God met zachtmoedigheid; als gij daartegen zijt, zoo zult gij vinden dat er hardnekkigheid komt; ja dan zult gij vinden, dat gij uw besten vriend haat. Paulus'woord wordt dan bewaarheid, ben ik dan uw vijand geworden, u de waarheid zeggende? Gal. IV : 16.

II. Nu komen wij tot het tweede stuk, waarin wij zes sieradiën te bezien hebben. Laatst gaven wij er u ook zes. Wij zeiden toen, gij zult ze gemakkelijk kunnen onthouden. 1. Waren 't de natuurlijke. 2. De gemaakte, kunstige, de opgesmukte tooi. 3. De onnatuurlijke. 4. De onkuische, als een hoere en boef te gaan. 5. De bedriegelijke; zij maken er zich een man of vrouwe mede, zij doen 't om te bedriegen, om een goed huwelijk te doen. 6. De laatste waren de religieuze, zelfs tot voor het aangezichte Gods in de kerk, en aan 't Avondmaal; 't is of het een monsterdag was, om te laten zien, wat fraaiïgheden men heeft, in plaats dat gij zoudt toonen dat gij een knecht en dienstmaagd van den nederigen Jezus waart. De tooi wordt getoond, is het niet op den stoel, 't is onder den stoel, zelfs tot aan het Avondmaal. Nu hebben wij er nog zes. De vorige zes raken meest het lichaam, tegenwoordig zullen zij wat meer buiten het lichaam zijn. 1. De pracht in de gebouwen. 2. In de hoven. 3. In den opschik. 4. In de maaltijden, dewelke men aanricht. 5. In het gezin en de huisgenooten. 6. De teekenen van hoogmoed te water en te land, in koetsen, paarden, tuig, schepen, jachten. Dat zijn wederom zes notabele, die onder de Christenen in zwang gaan.

1. Eerst hebt gij de sieradiën in de gebouwen. Dat misschien nog vijftig jaren staan kon, moet omver, en waarom? Het is niet naar den hedendaagschen zwier, in hout, in steen, in ruimte; de plaats is te nauw, men wil huis aan huis en akker aan akker trekken, men moet van kamer in kamer kunnen vlieden, men moet

er in kunnen spanceeren, van de eene kamer in de andere; dan gaat men zijne gebouwen optrekken.

Leest Spr. VI en XI en XVI en XVIII. Legt het op uw harte; die daar verhoogt, God zal hem verbreken. Wat wordt er over uitgesproken, Spr. XI: 2, Als de hoovaardigheid komt, zal de schande ook komen. En Spr. XVI: 18, Hoovaardigheid is vóór de verbrekinge ende hoogheid des geestes vóór den val; hier logeert er een, daar de hoogmoed gaat voor de verbrekinge, want voor de verbrekinge zal des menschen harte zich verheffen, Spr. XVIII: 12 en Spr. VI: 16, 17; hier woont er een, daar mijne ziele een gruwel van heeft, die een nazaat is van Nebucadnezar, die mede wel zeggen zou, is dit niet het groote Babel, dat ik gebouwd hebbe tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht ende ter eere mijner heerlijkheid? Als het woord nog in zijn mond was, komt daar eene stemme, dat men hem verstooten zou van onder de menschen bij de beesten. Ziet het Dan. IV: 30-32. De gebouwen schreeuwen elk toe, ziet wat steenen, en wat gebouwen! arme womren!

2. Dan is het nog niet genoeg, in de hoven moet men ze ook hebben, bij de winterhuizen moet men ook zomerhuizen hebben. En daar zijn de boomen, en al wat er is, om het kostelijkst en om 't netst; al wat tot vermaak en glorie dient, zult ge daar vinden, zoodat Salomo tevergeefs zegt, wie is den koning nagekomen? Pred. II: 12.

Het is er met één woord koninklijk. Daardoor komt men dan tot stelen en rooven. Men zegt gelijk als een Achab, uw kruidhof moet ik hebben, ik zal er u uitsteken, ik moet ze hebben, al was dat een weeze of een weduwe. En misschien gebruiken ze hun hoven om de zonde bovenmate te doen, dat men in de steden niet zou durven doen, om zoo onbekend te blijven.

3. Boven dat zijn er sieradiën in den opschik. Daar hebt gij de behangsels, 't eene dat is verscheiden van het andere, Esth. 1. Gij hebt de vaten, die onderscheiden zijn, al om het kostelijkst, van goud, steen, ijzer, metaal; men prijst de vaten, elk staat verwonderd over de grootschheid. Dan hebt gij de verwen aangestroken met menie; uwe gewenschte schilderijen, zegt God, daar zal ik bezoeking over doen, Jes. II. Gij zult uwen huisraad moeten uitbrengen bij dage, liet God door Ezechiël zeggen en bij Hozea dreigde Hij, daar zal een oostenwind komen, een wind des Heeren, opkomende uit de woestijne, diezelve zal den schat alles gewenschten huisraads rooven, Hoz. XIII: 15.

4. In de maaltijden. Dan moet men maaltijden hebben, groote, kleine, geheele korpsen moeten samenkomen, gildenfeesten; daar

vertoont men zijne pracht, tot in de rouwmalen ingesloten, in de veelheid en verscheidenheid van lekkere spijzen ; 't roept al, hier eet men koninklijke lekkernijen, hier wil men niet tevreden zijn met een lekker leven, hier moet men begeerlijke spijzen hebben, gelijk Nehemia zei, ik hebbe zooveel op den dag bereid, zooveel schapen, ossen, vogelen, koninklijke wijn. Dat is alle daag vast vreugdemaaltijden, elpenbeenen bedsteden, ontijdig zelfs. Ik zal u het niet vergeven, zegt God, daar Ik roepe tot rouwklage en tot **geween**, Jes. XXII : 12. Zij kunnen niet alleen zijn, zij moeten gast zijn of zij hebben gasten, daar zij dan hun pracht aan vertoonen, zelfs tot. in den rouw toe. Op 't laatst gaat men dansen en springen als menscken, daar de duivel in is. Dat zijn de sieradiën, die onder de Christenen in zwang gaan.

5. In het gezin en de huisgenooten. Want het getal en de opschik roept, de gouden en zilveren koorden op de rokken roepen luidkeels de grootschheid van den heer en mevrouw uit. Daar zijn dikwijls knechten, zij gaan als vorsten. Dat niet alleen, maar men zou wel doen gelijk als Absalom, 2 Sam. XV, hij huurde vijftig mannen, die voor zijn aangezichte heen liepen en zoo zijne grootschheid vertoonden.

6. De zesde soort van sieradiën zijn in hun t' huis blijven of reizen. Wat is er een pracht ! Ze zijn al te wellustig om een voet op de aarde te zetten, zelfs om naar de kerk te gaan moeten de koetsen op het kostelijkste opgeschikt zijn. De jachten, 't is of het arken zijn, daar al het reine en onreine in tezamen loopt, opdat zij op andere plaatsen zien zouden de teekenen van hun hoogmoed. Wilt gij weten wat God daar in Zijn Woord van zegt? Leest, als gij thuis gekomen zijt, Ezech. XXVI, XXVII en XXVIII. Ziet wat dat gij daar al op de markt van Tyrus zult vinden, daar hebt gij de schepen, masten, paarden, koetsen en al wat er is, beschreven. God uit den hemel dondert er een wee over uit, Openb. XVIII. Dat komt nu zelfs onder de Christenen, daar God van gezegd had, ik zal er den Antichrist om uitroeien. Zullen de Christenen dat nadoen ? Gij moet voorzichtig zijn, gij moogt het niet al nadoen. Het is niet buiten het Woord dat wij zeggen, neen, 't zijn meest al sieradiën die in het **W**oord bekend zijn.

Dat zijn wederom zes sieradiën en ik moet u zeggen, 't zijn dingen, die zeker in zwang gaan onder ons, God geve dat Zijn toorn er niet over ontsteke ! Als 't God belieft, zullen wij er nog zes in 't vervolg bijvoegen en wij zullen blijven verzoeken, laat het u niet vervelen.

III. Nu ons derde stuk. Wie verklaagt u ? Ik doe het niet,

zei de Heere Jezus eens, maar het is Mozes, die u verklaagt. Ik doe het ook niet, maar het Woord, uw werk, uw opschik, uw maaltijden, uw tuig, uw mond, brengt het uw glorie niet aan den dag? Ja, zult gij zeggen, ik heb moeten koopen de zottigheid van een ander. Ja, zoo geeft men 't dan den naam en men is er al mede in zijn schik en men vermeedert het allengskens meer. Wij willen recht spreken, laten wij ons stille voor den Heere vernederen en zeggen, wat dankzegging zal ik den Heere vergelden, dat Hij mij zoo trouw laat onderrichten ?

Nu, de Heere zegene dit Zijn Woord aan ons en aan **ulieden** tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN: TWAALFDEPREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Nog zes sieradiën der Christenen.
- II. Eenige redenen, waarom die zoo van stuk tot stuk verhandeld worden.
- III. Eene vrage, of die 't gehoord hebben nog niet in hun gemoed geprikkeld worden ?

WIJ lezen, Jes. LXI : 9, Allen die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Dat gezegende zaad kan niet verborgen blijven. Wij hebben er u eens acht bliken van gegeven. Daarna nog acht. Daarna nog acht. Wij zullen, om uw geheugen te sterken, ze nog eens noemen. De eerste acht waren deze: 1. Zij hebben het geestelijke leven gekregen, en dat toonen zij. 2. Zij scheiden zich af van die, daar zij tevoren bij waren. 3. Zij voegen zich bij die, daar zij tevoren niet bij waren. 4. Zij kunnen zonder de middelen niet leven. 5. Zij kunnen in geen vervreemding leven. 6. Ze zijn blijde, als ze nabij God leven. 7. Zij hebben zulk een lust tot het Woord, zoowel tot het dreigende als tot het troostende Woord. 8. Zij hebben haast genoeg aan 't verderfelijk versiersel en nooit genoeg van 't onverderfelijke.

Toen gaven wij er u wederom acht, welke waren : 1. Zoo een kon de inwonende zonde niet dragen. 2. De enge weg is hem nooit te nauw. 3. De breede is hem al te ruim. 4. Zoo een komt door den rechten weg aan den zegen. 5. Zij hebben den zelfden staat en gestalte der vromen. 6. Het zijn onderzoekende lieden. 7. Ze zijn gezet om winste voor den Heere te doen. 8. Ze zijn zoo klein bij zichzelf, nooit klein genoeg.

De derde acht waren : 1. Ze hadden nooit een hoog harte. 2. Ze hadden een oprecht harte en een tong daar geen bedrog in is. 3. Het zijn zulke trouwe lieden. 4. Ze zijn zoo standvastig, niet minder als koppig ; ze zoeken hun zaken wel te overleggen. 5. Ze zijn zoo blijde met den bloeistand van 't Koninkrijk van Christus. 6. Ze treuren, als hun weg wat stil staat of achteruit gaat. 7. Ze zijn zoo voorzichtig. 8. Ze doen alle dingen zonder beslag, zij zijn van de stillen in den lande. Daar hebt gij er vier en twintig.

Wij zullen er nog acht bij leggen, al zijn er niet veel ; dat gezegende zaad is een raar volk, ze zijn er niet veel. De wereld kan zeggen : ons zaad is als een wild gezaaisel, wij komen ook al onder dat gezegende zaad, wij raken er onder en wij vereenigen er ook al wat mede door opvoeding, wij verkeereren ook al met vromen ; al is 't door slinksche oogmerken, men kan er zoo al mede vereenigen om van hen gezien te worden. Om dan toch te zien, dat gij u niet bedriegt, zullen wij er deze acht nog bijdoen:

1. Die van dat gezegende zaad is en genade heeft, die kent hartepijn. Een mensch in de wereld, die mag alle pijnen kennen, maar hij kent dit niet. Die anderen zeggen, ach mijn harte ! al heeft hij geen pijn in zijn leden, mijn harte dat breekt, het doet mij zoo zeer. Des tollenaars hart deed hem allerzeerst, Luc. XVIII. O mijn ingewand, mijn ingewand ! ik hebbe barenswee, o wanden mijnes herten ! Jer. IV : 19 ; ach, ik ben zoo beschaamd en zoo verlegen voor God.

2. Zoo een neemt zoo toe, hij gaat voort, zijn toenemen wordt openbaar, in kennis, in geloof, in kloekmoedigheid. Zij groeien zoo al stilletjes op, ze zien dat het begint beter met hen te staan als tevoren, ze zijn zoo verlegen niet meer, ze weten zich te behelpen, ze beginnen te groeien, Mal. IV : 2, Ps. XCII : 13, 14. Ze nemen zoo toe, dat het zichtbaar is voor zichzelf en voor anderen. Dat andere zaad mag toenemen in de zonde, maar dit zaad neemt toe in 't goede, doch de een meer als de ander.

3. Het is zulk een bekommerd volk. Waarover is 't? Over eten, drinken, kleederen ? Neen. Och, zeggen ze, is God mijn God wel ? ben ik wel van 't rechte slag, zal ik in den hemel wel komen, zal ik niet afvallen, zal ik Gode niet tot oneere in mijn leven zijn, zal ik de vromen geen smarte aandoen en den goddelooze den mond openen? Dat ongezegend zaad zegt, dat hij van 't gezegende is, al zou hij 't zonder grond doen.

4. Daar is niets, daar zoo een ter wereld meer voor schrikt als voor bedrogen uit te komen. Och Heere, zegt hij, ik ga sterven, daar ligt mij geen zwaarder zaak op het harte, als dat ik met een droom des hemels in de hel zou vallen. Allerliefste Heere, ik zoek geen uurtje uitstel, is 't werk nooit recht in mij begonnen, ontdekt het mij en verandert mij ; bovendien, zoo ik mocht denken dat ik genade had, onderzoekt mijne wegen, lieve Heere, zoo ik op een schadelijken weg ben, ontdekt het mij hoe eer hoe liever! Ps. CXXXIX : 23, 24, Klaagl. III : 40.

5. Als zoo een in een kerk komt, daar hij niet gemakkelijk zitten kan, daar valsche gronden ontdekt en ware genade gesteld

worden, dan is hij de allersnedigste toehoorder; dat is mijne spijs, zegt hij, in zulke kerken moet ik gaan, daar wordt ik gesticht en gesterkt. Dan gaat zoo een gesticht en gesterkt naar huis. Dan zeggen ze, als ik Uw Woord vond, ik heb het opgegeten, het veranderde als in mijn ziele zelfs. Dan zijn ze aandachtig. Ik vreeze dat Woord niet, zeggen ze, maar dat verkies ik. Als er schuilhoeken ontdekt worden, dan zijn ze ras om te hooren.

6. Dat gezegende zaad is zeer teer om 't werk Gods, dat in hen mocht zijn, toch niet te ontkennen. Laat ik niet liegen, zeggen ze, ik heb prentjes gezien van het ongezegende zaad en ik heb ze gezien van het gezegende; vind ik mij niet beter in de prentjes van 't gezegende als van 't ongezegende zaad? Als ik den Heiligen Geest, als ik Gode niet liegen wil, maar als ik 't rechtuit zeggen durf, zoo moet ik zeggen, zoo vind ik mij onder 't gezegende zaad.

7. Nog eens, waar gij ze ontmoet, gij zult ze zeer nederig vinden. Ik heb geen groote gedachten, zegt zoo een, van mijne gaven en bekwaamheden, ik ben maar een geringe. Is er iets in mij, ziet niet op mij, maar op God. Dat kunnen die anderen niet dragen, dan hangt hun het hoofd; maar een hart, dat nederig is, zegt tegen anderen, ik heb al minder gedachten van mijzelfen als gij.

8. Ten laatste, zij hebben altijd zoo een christelijk en godvruchtig gedrag, in kruis, in voorspoed, in leven, in sterven, in de kerk en in hun huis, in 't verkeer met menschen en in hun binnenkamer, in hun tafel, in hun spijs, in hun sieradiën; gij ziet overal de les van Christus uitstralen: Ik wil dat gij van Mij leert, dat ik nederig ben, Matth. XI : 29.

Daar hebt gij er wederom acht. En als 't God belieft, zullen wij in 't toekomende er nog acht bijvoegen. Bij dat laatste, het christelijk gedrag omtrent de sieradiën, daar willen wij nog wat blijven. Wij namen als een kleed, daar wij u er reeds tweemaal zes, dat is twaalf, op uitgespreid hebben.

I. Wij zullen er nu nog zes opwerpen; dat zal ons eerste stuk zijn.

II. Gij zult zeggen, waarom spreekt gij daar zoo onderscheiden van, van stuk tot stuk?

III. Zullen wij u vragen, of gij nog niet geprikkeld wordt?

I. Wij hebben er tweemaal zes opgeworpen. 1. De natuurlijke, die gij misbruikt tot trotschheid. 2. De kunstig gemaakte. 3. De onnatuurlijke, die zelfs tegen de nature zijn. 4. De onkuische. 5. De bedriegelijke. 6. De smuk en tooi. Dat zijn de eerste zes.

Toen gaven wij u de tweede zes, en die waren deze: 1. De pracht in de gebouwen. 2. In de hoven. 3. In den opschik.

4. In de maaltijden die men aanricht. 5. In het gezin en de huisgenooten. 6. In koetsen, paarden, tuig, wand, jachten, te water en te land, die als arken zijn als 't ware, daar al 't onreine tezamen vloeit.

Wij zullen er u nu wederom zes gevert. 1. De gebrek aandoende sieradiën. 2. De dood aandoende. 3. Die altijd in verandering, nooit in 't zelfde bestaan 4. In een vertooning van dezelve, gij kunt er u niet van onthouden. 5. Sieradiën in gang, spraak, gesten, gelaat. 6. Doodssieradiën. Ik zeg, eerst gebrek aandoende, dan dood aandoende, dan altijd in wat nieuws veranderende, dan uitsprekende en vertoonende aan anderen, dan in gesten en gelaat, eindelijk in uw dood.

1. Vooreerst zijn er gebrek aandoende. Men is in de gebouwen zoo prachtig, daardoor wordt men onmachtig om kleederen aan te kunnen doen tot verwarmens toe. De tooi naar buiten verslindt zooveel, dat gij niet kunt eten tot verzadigd wordens toe.

De tooi naar buiten verslindt zooveel, dat gij in ziekte uw kinderen doet gebrek hebben; zijt gij of uw kinderen ziek, gij durft haast niet een stuiver aan den medicijnmeester geven. Ja, gij doet uw naaste zuchten ; gij doet niet alleen uzelfen, maar ook uwen naaste gebrek hebben ; gij maakt dat hij zijn huisgezin niet kan staande houden door uw opsteken; hij kan zijn vrouw en kinderen niet geven dat zij noodig hebben. Gij doet ze zuchten door uw hoovaardij ; gij leent van hen en geeft niet weder en door uw hoovaardij stelt gij ze buiten staat om te genieten hetgeen ze zoo noodig hebben ; hij zou u haast wel bij de keel grijpen en zeggen, betaalt mij hetgeen gij schuldig zijt. Gij doet zoo uzelfen en anderen gebrek hebben.

2. Daar zijn dood aandoenende sieradiën. Gij wordt martelaars van de wereld. Men moet dansen en God bezoekt u met een pleuris. Men moet ongezonde gezondheden drinken, en daar gebeurt het, is er een die 't weigert, men raakt er door tot kijken en tot vechten ; weigert gij 't niet, dan raakt gij zoo vol, dat gij het altemets moet besterven ; dat hebben wij van ons leven al gezien. Nog eens, door 't ontdekken van die leden, die God en de nature leert dat men dekken moet, zet men altemets een kwelling, zoodat men altemets al kwijnende langs de straten gaat. Wederom, gij kunt altemets noch gaan noch kruipen door den tooi. Ze kleeden zich als een pop, ze schikken zich zoo op, dat ze daardoor hun dagen niet ter helfte brengen ; 't is waar dat wij zeggen, ondervindt gij het niet ? Indien gij u dekt en eerlijk voor den dag kwaamt, gij had zulke kwellingen niet. Dat zijn de martelaarssieradiën.

3. De derde sieraad is de verandering, altijd wat nieuws te willen hebben. Men moet wisselkleederen in menigte hebben. Van de Athenen wordt gezegd, dat ze altijd wat nieuws wisten. Zoo is 't onder ons, ze moeten altijd wat nieuws hebben. Wat scheelt een Christen van zijn God ! Die is in Zijn Wezen altijd dezelfde, gij zijt maar een schijn en gij zijt altijd veranderlijk. Gij moet opmerken : God maakte den eersten mensch maar een kleed ; Hij maakte een paar menschen, al had Hij des Geestes overig ; Hij maakte maar één kleed voor al de stonden en tijden. Wij lezen niet, dat God verandering van kleederen heeft laten maken, als toen Hij kleederen tot sieraad voor den Hoogeprtester heeft laten maken, die in al die sierlijke kleederen een voorbeeld van den Middelaar wezen moest, maar het is van den beginne zoo niet geweest. Daar was eens een aardig man, die al die veranderingen van de Europeanen en de Nederlanders zoo eens uitdrukte : ik wou, zeide hij, wel een kleed van de mane maken, maar ik kan niet, want ze is teveel verandering onderworpen ; zoo zijn de Europeanen en de Nederlanders, 't is alle daag wat anders. Eerst, hebt gij de gebrek aandoende. Dan, de dood aandoende; ik heb het beleefd, dat er door 't dansen zoo bezweet waren, dat ze binnen een dag of twee dood waren. Dan, de veranderende. Nu volgen :

4. De vertoonende sieradiën. Zijn er, die God gezegend heeft, ze zijn **daarmede** niet tevreden, ze kunnen er zich niet genoeg mede vermaken, ze moeten het voor den dag halen. Belsazar moest zijn grootheid toonen, hij liet de gouden en zilveren vaten voor den dag halen, Ahasveros was met zijn zegen niet tevreden, hij moest zijn grootheid toonen. David, was er die mede tevreden? Neen, maar hij laat het volk tellen. Augustus laat een gebod uitgaan dat de geheele wereld beschreven zou worden. Hiskia was met zijn schatten niet tevreden, dat hij zijn schatten in zijn huis had, maar hij laat de gezanten van Babel het altemaal zien: brengt nu rapport aan **uwen** heer, zegt hij, dat ik niet arm ben. Nebucadnezar, kondet gij niet tevreden zijn, dat gij daar zoo groenende waart in uw paleis? Neen, maar hij deed op een dag een koninklijk kleed aan, en riep uit, is dit niet het groote Babel dat ik gebouwd hebbe? Bernice, kondt gij niet tevreden zijn, of moest gij zoo uw pracht vertoonen? Hand. XXVI. Zij doen zoo een uitroep, en toonen wat er in hun harte is.

5. Daar zijn sieradiën in de **gesten**, in den gang, in 't geheele gedrag uitwendig. Zij vertoonen 't in hun spreken en in hun leden, in de omdraaiïnge van hun **oogen**, in 't optrekken van hun

wenkbrauwen, in 't opsteken van hun borst. Ze zijn als opgeblazen door hoogmoed, als een duive, die de borst opgepropt is. Dan toonen zij 't in 't buigen, en in 't omdraaien, hun handen houden zij in hun zijde, zij zouden niet willen hebben, dat elk schreeuwde, wat man of wat vrouw is dat ! Zoodat, als zij gaan, elk moet zeggen, daar gaat een hoovaardige. Hun taal en gang is gemaakt; dan gaan zij zacht, dan hard, dan al huppelende.

6. Dan zijn er nog als ze gaan sterven. Gij zult zeggen, zal 't dan nog al niet ophouden? Neen 't, onder alle rang hebt gij 't. Dan moeten er lofredenen zijn, en daar wordt de overledene dan zoo door opgesmukt, even of hij geen verdorvenheid gehad had; hoorde de man ze, hij zou mogelijk 'schreeuwen, wat maakt deze ! en hij zou wegkrulpen, bewust zijnde van zijn verdorven harte. Sommigen bereiden hun sieradiën tegen hun dood. Jes. XXII : 15, 16. Sebna, wat maakt gij u hier zoo grafsteden, zoo een huis van een rots afgehouden ? Zoo een goddeloos mensch, daar ligt hij op en maalt, en hij denkt om den romp niet, dat die daar niets van weten zal. Dan, zij hebben dikwijls geen roem in de wereld gehad van hun ouders, als die ze opgeraapt hebben, Job. XXX. En men wil zijn naam vereeuwigen. Ps. XLIX : 12, men koopt een stuk land, en noemt het naar zijn naam, en God zegt er dikwijls van, zwijgt er van, al hun eer daalt met hen in 't graf, niemand begeert ze weer.

Jezabel, wat was zij opgeschikt als zij naar 't schavot toe ging? 2 Kon. X. Daar wordt ze uit het venster uitgestooten, en van de honden gegeten. Agag gaat weelderig naar zijn dood. Herodes gaat mede opgeschikt naar zijn dood, Absaloms zwierig haar was 't middel tot zijn dood. Hoe ijdel is des menschen leven! Mag hij dan niet wel hoovaardig zijn? Daar ligt dikwijls een groot stroo voor de deur, en een groot zondaar in huis op 't stroo uitgestrekt. Daar ligt hij naakt, en zijn ziele in de helle, terwijl zijn lichaam gedragen wordt uit zijn huis in zijn graf. Hoe begenadigd is hij dan, terwijl hij ligt te kermen, och had ik maar een druppeltje water tot verkoeling van mijn tonge! En zijn kinders zijn op 't rouwmaal, en deelen de erfenis van hun ouders.

II. Nu het tweede stuk. Gij zult zeggen, hoe verhandelt gij dat zoo onderscheiden, van stuk tot stuk, van 't eerste tot het achttiende ?

1. Eerst, omdat God het zoo doet. Dan langt Hij 't een en dan het ander uit den pronk-koffer, van de dochteren Israëls. Dan doet Hij 't eene door Jesaja, 't ander door Jeremia, 't ander